PROSVETNI DELAVEC

Štev. 13 LJUBLJANA, 8. SEPTEMBRA 1955 Leto VI.

Urejuje uredniški odbor. Odgovarja Jože Zorn. Uredništvo in uprava Nazorjeva 3/I. Telefon številka 21-379. — Letna naročnina din 300.—. 60 - KB - 1 - Z - 140 — Tisk Časopisno založniškega podjetja Slovenski poročevalec.

GLASILO ZDRUŽENJ PROSVETNIH DELAVCEV

Znova na delo

Nad sedem tisoč slovenskih prosvetnih delavcev začenja te dni znova z delom. Spet se bodo napolnile učilnice, inštituti, knjižnice, laboratoriji, novi tisoči mladih ljudi se bodo poglabljali v prirodne in družbene zakonitosti, v jezike, v umetnost. Tiho delo prosvetnih delavcev, povezano z neskončno potrpežljivostjo in vztrajnostjo, se bo vleklo skozi deset mesecev nepretrganega razvoja. Letos pa bo to delo moralo zaživeti tudi v nekaterih drugačnih okoliščinah.

Široka demokratizacija našega javnega življenja, decentralizacija ljudske oblasti in uprave, krepitev organov družbenega upravljanja in čedalje večje zanimanje delovnih ljudi za vsa vprašanja našega življenja, vse to bo s še večjo močjo zaživelo z letošnjo jesenjo v naših novih močnih občinah, v komunah. V njih bo delovno ljudstvo z večjo skrbjo in tudi z večjimi kompetencami urejalo vrsto prosvetnih in šolskih vprašanj, tudi take, ki se jih zaradi njih delikatnosti doslej nismo radi dotikali in smo neradi javno razpravljali o njih. Prosvetni delavci gledamo v novo ureditev z zaupanjem. Naše delovne množice so že doslej s svojo pobudo in z organizacijo lokalnih materialnih sredstev in delovne sile uredile marsikatero žgoče vprašanje, gradile šolska poslopja, nabavljale opremo, urejale kabinete. Prav je in potrebno je, da se povežejo tudi z notranjim delom šole kakor bo tudi šola morala gledati, da njeno oblikovanje mladih ljudi ne bo šlo mimo stvarnega življenja v komuni, mimo resničnih potreb delovnih ljudi, mimo njihovih hotenj. Naše nove občine so zaključene edinice, ki bodo celotno gledale na vsa vprašanja in bodo tudi prosvetne razmere presojale kot celoto. Prosvetni delavci bomo morali pri tem pomagati. Marsikje bo naša pomoč dragocena in bo pomagala uresničiti napredna prizadevanja dolgih let.

Letos spomladi sta se samostojni organizaciji učiteljev in profesorjev na kongresu v Opatiji združili v skupno organizacijo. Učitelji in profesorji skupno oblikujemo mlade ljudi, marsikdaj je težko določiti, kje preneha vpliv enega in prične delo drugega. Zlasti v okviru obveznega šolstva je naša problematika skupna. Enotno gledanje na vzgojni proces, na vlogo prosvetnega delavca v njem, na potrebe po dvigu splošne izobrazbe naših delovnih ljudi, na potrebo prilagoditve vsebine naše izobrazbe stvarnemu življenju krog nas, vse to nam bo omogočilo skupno delo tudi v naših komunah. Kot celota in kot posamezniki se bomo morali čutiti del razvijajoče se socialistične družbe in kot taki dati iz sebe vse, da se ta družba v naši konkretni okolici dodobra utrdi in razvije. Vzgojna in šolska vprašanja, ki jih bodo urejevale naše komune, bomo morali osvetljevati z naprednimi gledanji in kazati na perspektivo naše vzgoje, na splošno izobraženo osebnost, strokovnjaka pri delu, vztrajnega delavca, patriota in resničnega človeka.

Bližnji čas bo verjetno prinesel že prve konkretne spremembe v našem šolstvu. Odbori za šolsko reformo so delavni in obetajo prve zaključke. Letos bodo razgovori o reformi živahnejši in določnejši. Ne bi pa bilo prav, če bi čakali na samo formalno uzakonitev nekih organizacijskih sprememb, ki bodo dale zunanjo obliko našemu sistemu. Tisto, kar tišči našo mladino, naše starše in nas same, je marsikdaj takega značaja, da se da odpraviti že prej. Potrebna je le dokajšnja mera odgovornosti do dela, do mladine in družbe, dokajšnja mera revolucionarnosti in vztrajnosti. Šole ne bodo reformirali samo zakoni, temveč predvsem ljudje, ki v njej poučujejo. Zaverovanost v stoletne šolske organizacijske in delovne oblike se prav nič ne sklada z občudovanjem naglega razvoja na drugih področjih. Zagovarjanje starih šolskih oblik je podobno kmečkemu zagovarjanju starega načina dela. Oba načina zaostajata za sodobnim življenjem. Ponašamo se s svojo naprednostjo, dokler se sklada z našim udobjem. Naše prosvetne delavce bo moralo prevzeti iskanje novih smeri dela, novih načinov, izboljševanje dela, spremeniti bo treba predavalnico po učbeniku v resnično učilnico in delavnico. Če pomislimo na to, da imamo po osvoboditvi na tisoče mladih učiteljev, ki so šli samo skozi tečaje ali skozi neurejena učiteljišča prvih povojnih let, in da dobivajo na drugi strani naši profesorji na univerzi izredno malo metodičnih napotkov za vsakdanje delo, mora zrasti pred nami z vso ostrino žgoče vprašanje, kako učiti, da bo družba od vsega, kar ji hočemo posredovati, resnično nekaj imela. Zato bo letos ena izmed najvažnejših nalog našega združenja, pomagati Zavodu za šolsko izobraževanje, ki pričenja z delom, izbirati ljudi za njegove tečaje, za izpopolnjevanje, dajati pobude za novo delo, razvijati zanimanje za samoizobraževanje, za poizkusno delo in tudi samostojno organizirati seminarje in tečaje. V naših vrstah mora zaveti živahno gibanje, oblikovati moramo začeti učitelje in profesorje v mojstre v svojem poklicu, razvijati jih moramo v resnične osebnosti, ki jih bo tudi družba cenila zaradi kvalitetnega dela. O vseh teh problemih morajo naša društva razpravljati, sklepati in v okviru svojih možnosti tudi sami stvari urejevati.

Od tega, kako bodo zaživele naše skupne organizacije, kako se bodo uveljavile pri urejevanju prosvetnih vprašanj v posameznih komunah in kako bomo podprli prizadevanje naše celotne družbe po reformi šolstva s tem, da začnemo že zdaj kot celota in kot posamezniki izboljševati naše vsakdanje delo, bodo odvisni naši letni uspehi. Želimo, da bi bili odlični, tovarišem in tovarišicam, ki se lotevajo dela, pa: Pogumno na pot! W.

Od statistike do otvoritve nove šolske zgradbe

Kadar govorimo in pišemo o gradnjah novih šol, ne smemo pozabiti, da še vedno živimo v dobi industrializacije, da gredo v ta namen velika denarna sredstva, saj gre za odpravo naše zaostalosti, za ustvarjanje novih virov dohodkov in zaposlitve delovnega ljudstva. Zadnja leta pa smo začeli posvečati večjo pozornost tudi zdravstvu, kulturi in prosveti. Da v teh časih odpiramo v Celju že drugo šolsko zgradbo, vsekakor ni malenkost. V mesecu januarju odprta nova Vajenska šola je sicer zrasla na temeljih bivšega vojaškega skladišča, vendar je njena že skoro razkošna ureditev in notranja oprema terjala velika investicijska sredstva. Kaj je mesto Celje privedlo, da istočasno gradi še eno šolo, nam pojasnjuje sedanje stanje celjskega šolstva. Odkar je bila v Celju sezidana zadnja in leta 1927 odprta bivša okoliška osnovna šola, je število prebivalstva hitro naraščalo. Dobili smo drugo popolno gimnazijo, Ekonomska srednja šola je zasedla tretje osnovnošolsko poslopje, v drugem pa gostuje učiteljišče, čeprav bi potrebovalo lastno streho. V prvi osnovni šoli gostuje samostojna, na 12 oddelkov razširjena pomožna šola. Dve tako utesnjeni osnovnošolski zgradbi ne moreta več ustrezati za 2000 šoloobveznih otrok. Začeti je bilo treba graditi.

OSNOVO JE DALA STATISTIKA

Da bi izvedeli, kako bo v bližnji prihodnosti narastlo število šoloobvezne mladine, je bila potrebna natančna statistika. Kakor nalašč je bilo pred dvema letoma popisano prebivalstvo, tako smo dobili najnatančnejše podatke. Osebne popisnice in matični listi šolo obiskujočih otrok so omogočili razvrstitev vseh otrok od rojstva do dovršene osemletne šolske obveznosti po ulicah, krajih in naseljih na vsem področju mestne občine.

Za določitev krajev, kje bo treba graditi nove šolske zgradbe, je pri tem odločala oddaljenost otroških bivališč, saj imajo nekateri učenci celo 6-7 km dolgo pot. Bodočih šol torej ne kaže graditi v središču mesta, marveč poiskati zanje nova središča v bližnji okolici. Da bi razbremenili tudi obe gimnaziji s celodnevnim poukom, se je bilo treba ozirati tudi nanje. V prizadevanju, da bi čimprej odpravili popoldanski pouk in normalno obremenili šolske

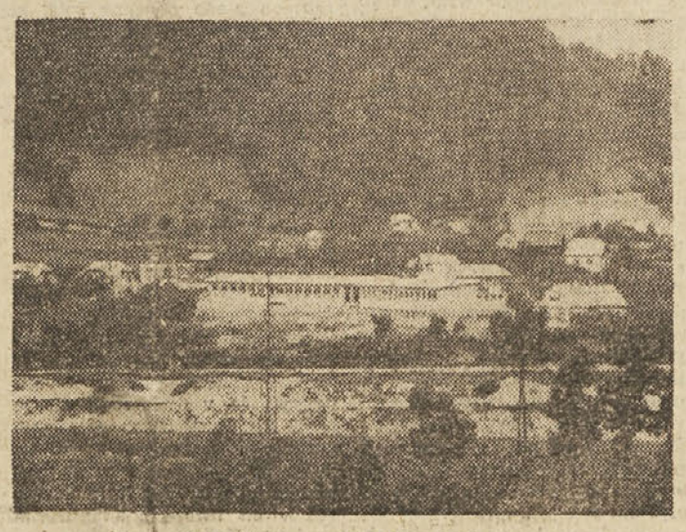

Nova šola na Polulah v Celju

zgradbe, je bil na osnovi števila otrok določen obseg novih šolskih okolišev. In teh je v območju stare občine (ne komune) pet. Središče mesta si razdelita obe sedanji osnovni šoli, vsaka s svojim okolišem. Tretji okoliš zavzema severni del mesta in okolice s središčem na meji Spodnje Hudinje in Zgornje Hudinje. To industrijsko središče in kmečko zaledje imata okrog 1000 učencev, torej dovolj za osnovno šolo in nižjo gimnazijo ali popolno gimnazijo ali popolno osemletko. Načrti za to veliko šolo so v delu. Vzhodni del mestne okolice meji na staro sosedno občino Teharje, ta pa ima svojo šolsko zgradbo, zato nove ne potrebujejo.

Četrti šolski okoliš zavzema ves južni del mestne občine, izvzemši naselje Lisce in Tominškov hrib, ki gravitirata v mesto. Južni del je najoddaljenejši, ker sega do meja laške občine. Po gostoti prebivalstva na obeh bregovih Savinje so za ta šolski okoliš najprimernejše središče Polule. Ker ima mladina iz teh naselij najdaljšo in najnapornejšo pot do sedanjih šol, se je ljudski odbor odločil zgraditi tukaj prvo novo osnovno šolo.

Preostaja nam še peti šolski okoliš; ta obsega zahodni del občine in ima sedaj kakor četrti okrog 200 šoloobveznih otrok. Njegovo zemljepisno središče je Ostrožno.

IDEJNI NAČRTI ZA ŠOLO

Za osnutek idejnega načrta je potreben gradbeni program, to je seznam vseh prostorov, ki jih mora nova stavba imeti. Pri šolah je najvažnejše primerno število učilnic. Po uvodoma omenjeni statistiki je v tem šolskem okolišu za posamezne rojstne letnike sledeče število učencev: 1945 — 46, 1946 — 53, 1947 — 39, 1948 — 45 in 1949 — 46 novincev. V času priprav za novo gradnjo je rojstni letnik 1945 že obiskoval šolo v Celju. Za naslednje šolsko leto 1953-54, ko bi naj bila šola dograjena, bi štel I. razred 53 novincev in približno 6 ponavljalcev, zato sta potrebni 2 vzporednici in 2 učilnici. Višji razredi bi imeli sledeče število učencev: II. — 45, III. — 47, IV. — 44. Peti razred, ki spada v gimnazijo, bi jih štel 40. Naslednje šolsko leto 1954-55, torej že po otvoritvi nove šole, bi bila slika sledeča: I. — 44, II. — 58, III — 45 in IV. — 45 učencev, torej 5 oddelkov in 5 učilnic. Peti oziroma I. razred gimnazije bi imel 44, šesti oziroma II. razred gimnazije pa 38 učencev. Za vseh 274 učencev bi bilo treba 7 učilnic. Ako bi vsi učenci ostali na domači osnovni šoli, bi že v šolskem letu 1956-57, nova šola dosegla 8 temeljnih razredov, in sicer: I. razred 50 (2 odd.), II — 49 (2), III. — 44 (1), IV. — [illegible] (2). Višji razredi bi imeli sledeče število: V — 45, VI. — 4[illegible], VII — 44 in VIII. 34 učencev. Zaradi bližnjih gimnazij v mestu se je komisija odločila za 4 temeljne razrede in 2 vzporednici. Tako ima nova šola danes 6 učilnic. Poleg teh naj ima šola še 1 učilnico za moška ročna dela, 2 kabineta, upraviteljevo pisarno, zbornico, sobo za služitelje in telovadnico. V podpritličju naj bo še pionirska soba, šolska kuhinja, jedilnica in prostori za kurivo in centralno kurjavo. Ta program je bil odobren 15. maja 1953. Razen sanitarnih prostorov ima šola tudi kopalnico in garderobe na hodnikih pri učilnicah. Oba trakta z učilnicami sta po idejnem in glavnem načrtu ločena z veliko in svetlo avlo za zbirališče učencev. Posebnost idejnega projekta je v tem, da je šola zgrajena v paviljonskem sistemu, torej pritlična zgradba. Po zaslugi revizijske komisije in njene članice dr. Slavke Lunaček imajo učilnice in telovadnica dvojno osvetlitev. Odlikuje jo tudi naprava za ozvočenje.

V bližini šolske zgradbe je dovolj močan izvirek vode, ki je bil že pred gradnjo zajet v rezervoar in namenjen za lokalni vodovod. Z njim je nova šola oskrbljena s pitno vodo. Gradbene načrte je izdelal po naročilu mestnega projektivnega biroja arhitekt inž. Ferant.

GRADITELJI

Želja po gradnji nove šole na Polulah je pri domačinih vzniknila že v bivši Jugoslaviji, po osvoboditvi pa se je še bolj okrepila. Za njeno uresničenje se je potegoval poseben šolski odbor, ki mu je načeloval agilni predsednik Stanko Božič. Pri licitaciji gradbenih del je bilo delo poverjeno najcenejšemu ponudniku, gradbenemu podjetju Savingrad. Le-ta je malo prej dogradil novo šolo v Jurkloštru pri Rimskih Toplicah. Ker je bilo to podjetje zaposleno na več gradbiščih, zlasti pa z novo železniško postajo v Laškem, so gradbena dela na šoli le počasi napredovala. Šele po prekinitvi dela na ostalih gradbiščih se je delo pri šoli pospešilo. Posebne zasluge za hitrejše in solidno delo na zgradbi ima polir podjetja tovariš Ivan Hlačar, saj je često žrtvoval tudi svoj prosti čas.

Gradnjo nove šole je podpiral tudi ljudski odbor mestne občine s predsednikom Rikom Jermanom in njegovim naslednikom Fedorjem Gradišnikom na čelu. Gradbena dela je v imenu investitorja nadzoroval in z dobrimi nasveti podpiral vodja komunalnega oddelka inž. Franc Čuk. Z veliko požrtvovalnostjo je sodeloval tudi vodja urbanističnega oddelka tov. inž. Trček. Svet za prosveto in kulturo je imel pri vseh strokovnjakih in mestnih podjetjih dobre zavezнike. Prvi sta odšli na delo vodovodna in cestna uprava ter z dograditvijo ceste omogočili dostop na gradbišče. Da so podjetju dotekala redna finančna sredstva, je v imenu proračuna skrbel tov. Riko Rižner.

Ko je mestno občino zatekla imobilizacija finančnih sredstev, je šoli pretila nevarnost, da bo treba gradnjo prekiniti. Tedaj je bilo ustanovljeno Društvo za pospeševanje šolstva ter vzgojnih in kulturnih ustanov s predsednikom Jožetom Dolencem iz Polul na čelu. Novo ustanovljenemu društvu je priskočila na pomoč Celjska mestna hranilnica s posojilom 40 milijonov dinarjev. Z njeno pomočjo so gradnjo nadaljevali in dokončali. Zato posojilo je dal jamstvo ljudski odbor mestne občine, ki bo v naslednjih proračunskih letih poravnal dolg.

VPLIV ŠOLE NA OKOLICO

Že pri določitvi šolskega stavbišča ali ožje lokacije je bilo določeno, da bo mimo šole na zahodni strani zgrajena posebna cesta, ki bo zaradi strmega pobočja proti glavni cesti Celje-Laško omogočila učencem ugoden dostop do šole z obeh strani, od juga in severa. Služila bo hkrati kot ulica novega naselja. Komaj so začeli graditi šolo, se je že začela parcelacija zemljišč in gradnja novih stanovanjskih hiš. Zato so izdelali nov zazidalni načrt za vse naselje. Izdelal ga je inž. arh. Živomir Milovanovič, predvidenih je okrog 100 novih visokopritličnih in 30 enonadstropnih stanovanjskih hiš. Z njimi se bo sedanje število prebivalcev povečalo od 338 na okrog 1000. V načrtu so tudi kulturne naprave in ustanove: kulturni dom, otroški vrtec, igrišče, trgovina, obrtne delavnice in avtobusna postaja. Ni izključeno, da bo v bližnji prihodnosti nastalo tukaj tudi železniško postajališče za lokalne vlake. Šola bo tako postala ne le prosvetno, marveč tudi kulturno središče svojega okoliša. V šolski kuhinji se bodo lahko opravljali gospodinjski tečaji. Razvila se bo tudi društvena dejavnost. Poleg šolskega bo imela še prijetno naravno kopališče v bistri Savinji. Z lepim razgledom na razvaline Starega gradu, na Savinjo, Grmado in Vipoto bo imela venec naravnih lepot. Pred ostrimi vetrovi s severa bo zavarovana s hribovitim zaledjem, odprta pa bo proti toplemu in sončnemu jugovzhodu. Mimo nje vodi asfaltirana cesta; ta bo po regulaciji Savinje razširjena in zravnana. Ker bo šola zvezana s telefonskim omrežjem, bo v neprekinjenem stiku z mestnim središčem. V ozvočenih učilnicah bodo učenci in učitelji poslušali radijske oddaje in novice iz vsega sveta.

UČITELJSKA STANOVANJA

Nova šola na Polulah je po zaslugi velikega dobrotnika in narodno zavednega učitelja Franca Kranjca podedovala tudi njegovo stanovanjsko hišo, ta bo v najkrajšem času preurejena za učiteljska stanovanja. On je leta 1939 zapustil svoje posestvo okrog 70 arov s hišo vred Ciril-Metodovi družbi v narodnoobrambne namene. Po osvoboditvi je prešlo to posestvo v last ljudske imovine. Danes stoji na njegovem zemljišču nova šola in bo najlepši spomenik blagemu dobrotniku.

UČITELJSTVO

V lepih in kolikor moči opremljenih šolskih prostorih bodo učitelji imeli prijetno delo. Navezani bodo na domače ljudstvo in tako lahko pospeševali kmetijstvo, zlasti vrtnarstvo in sadjarstvo, za katero je ta zemlja kakor namenoma ustvarjena. Skrbeč za ljudsko prosveto in ljudsko higieno, bodo dajali smer novi kulturi. Na sosednjem griču deluje že sedaj izredno marljivo in vztrajno delavsko kulturnoprosvetno društvo Svoboda in komaj čaka novih sodelavcev. Tako bo nova šola zares postala novo kulturno središče v neposredni bližini lepega mesta Celja.

Josip Kotnik

Letno poročilo o šolstvu 1955

Nedavno je UNESCO izdala zajetno publikacijo z naslovom Annuaire international de l'education 1954 (Letno poročilo o šolstvu). V bistvu je to zbirka poročil, ki so jih podali zastopniki 63 držav, udeleženih na mednarodni konferenci za šolstvo v Ženevi.

V knjigi najdemo vrsto zanimivih podatkov, ki nam odkrivajo značilnosti s področja šolstva v predlanskem šolskem letu. Pred vsem opazimo, da so vse države povečale kredite za šolstvo, in sicer za celih 11 do 12 % v primeri s prejšnjim letom. Toda zneski, ki so določeni za gradnjo novih šolskih zgradb, so povsod premajhni, čeprav dosegajo znatno višino. Vendar so to pot prvič vsote, namenjene za gradnjo gimnazij in strokovnih šol presegle izdatke za gradnjo osnovnih šol.

Število učencev narašča na vseh stopnjah šolstva, v osnovnih šolah je za 5 % višje, v srednjih šolah za 8 %. Nekatere države že celo ne morejo več obvladati tolikega navala in so poklicale na pomoč privatne šole.

Tretjina držav, ki so sodelovale na konferenci v Ženevi, so se lotile reforme ljudske šole, ali pa so jo celo ravno izvedle. Polovica teh držav pa se ukvarja z reformo srednjega šolstva. To dejstvo potrjuje vtis, da je srednja šola stopila v ospredje zanimanja po vsem svetu.

Še vedno se čuti močno pomanjkanje učnega osebja za osnovno in srednjo stopnjo. V nekaterih deželah so glavne težave že premagali, ker so izvedli široko zasnovane akcije za pomnožitev vzgojnega kadra, zlasti s pomočjo tečajev. Tretjina držav je rešila to vprašanje s tem, da je povečala plače učiteljem in profesorjem in jim ponudila tudi druge ugodnosti.

VSEM UPRAVAM DRUŠTEV PROSVETNIH DELAVCEV IN UPRAVAM ŠOL

Po sklepu letošnjih občnih zborov združenj prosvetnih delavcev pošiljamo 13. številko »Prosvetnega delavca« vsem članom okrajnih društev (poročeni pari prejmejo samo en izvod). Prav tako pa pošiljamo to številko vsem upravam šol kot arhivni izvod.

Ker uprava »Prosvetnega delavca« zaradi reorganizacije sistema v poslovanju in posebno pri ekspeditu ni mogla še urediti rednega razpošiljanja lista, bodo nekaj časa uprave šol na svoj naslov prejele toliko izvodov lista, kolikor imajo po seznamu na šoli članstva. Zato prosimo ravnatelje in upravitelje šol, da razdelijo poslane izvode med članstvo, enega pa naj obdrže za upravo svoje šole. Tako bomo pošiljali samo začetne dve ali tri številke. Od 16. številke dalje pa bo vsak naročnik dobil »Prosvetnega delavca« na svoj naslov.

Ker so med počitnicami nastale zaradi premestitev spremembe nekaterih naslovov, prosimo, naj društvene uprave posredujejo ob pomoči šol ali kako drugače upravi lista vse spremembe naslovov med počitnicami premeščenih naročnikov. Pri morebitni spremembi naslova vas prosimo, da napišete najprej c e l o t e n s t a r naslov z navedbo pošte in šole in nato še c e l o t e n n o v naročnikov naslov. Ker so tudi seznami šol še nepopolni, prosimo ravnatelje nižjih gimnazij, ki so prejeli na svoj naslov več izvodov lista, kakor jim pripada, naj izroče preostale izvode upraviteljstvu osnovne šole v istem kraju in nasprotno. Obenem pa jih prosimo tudi za takojšnjo reklamacijo, če bi se primerile kakšne nepravilnosti.

Društveni blagajniki naj s 1. septembrom zaračunajo vsem članom poleg članarine mesečno po 25 din za obvezno naročnino lista ne glede na to, če kak posameznik neupravičeno ne želi prejemati oziroma plačevati lista.

Vse svoje naročnike prosimo, da nas obveste o nerednostih glede naslovov ali prejemanja lista. Pozivamo pa tudi uprave društev, ki še niso poslale naslovnega materiala za obvezne naročnike svojega področja, da to takoj urede. To je upravi nujno potrebno, da lahko ustali redno kartoteko članstva in naročnikov; to bo odpravilo dosedanje nerednosti glede prejemanja in plačevanja lista. Z današnjim dnem uvajamo tudi novo prilogo Radio in šola; izhajala bo vsaka dva meseca in bo brez dvoma učiteljem in šolam dobro služila pri pouku. Uredništvo prosi svoje dopisnike, posebno še učitelje in nadzornike na osvobojenem ozemlju, da najpozneje do sredine oktobra pošljejo svoje prispevke o šolstvu med NOB, ker bomo posebno številko posvetili 10-letnici našega šolstva.

Vse reklamacije, dopise in izpremembe pošiljajte na naslov Uprava »Prosvetnega delavca«, Ljubljana, Nazorjeva ulica 3.

Uredništvo in uprava »Prosvetnega delavca«

Ljudska skupščina je sprejela odlok o Višji pedagoški šoli

Višja pedagoška šola v Ljubljani je bila ustanovljena leta 1947 z odločbo vlade LRS. Šola je bila ustanovljena zato, da bi vzgajala predmetne učitelje za nižje razrede gimnazij oziroma višje razrede tedanjih sedemletk. Vedno gostejša mreža nižjih gimnazij, ki jih je bilo leta 1950 že 217 s 1305 oddelki in 39.933 dijaki je nujno zahtevala tudi povečanje kadra učiteljev, ki bi bili usposobljeni tudi za predmetni pouk. Da bi mogli dobiti ta kader z univerze, na to ni bilo mogoče niti misliti, kajti dotok kadra s fakultetno izobrazbo na šole ni zadoščal niti za potrebe višjih gimnazij. Šola sicer ni izpolnila vseh pričakovanj — po prvoletnem planu bi morala do leta 1951 dati 400 predmetnih učiteljev, to pa je dosegla šele leta 1953 — vendar je do danes diplomiralo na njej po stanju z dne 30. VI. t. l. 456 slušateljev, ki nosijo breme predmetnega pouka na naših samostojnih nižjih gimnazijah, katerih je danes 162 s 1129 oddelki in 38.227 učenci. Na teh nižjih gimnazijah je 1216 učnih oseb, od njih je le dobra polovica usposobljena za strokovni predmetni pouk. Po zaslugi VPŠ se je število kvalificiranega učnega osebja toliko dvignilo, da bo za določene stroke v določenem času zadoščeno potrebam, občutne pa bodo še dolgo ostale potrebe po kvalificiranem učnem osebju zlasti za matematiko, fiziko, tuje jezike, slovenščino, telesno vzgojo, glasbo, risanje in ročne spretnosti. Redne slušatelje dobiva šola po eni strani iz vrst praktičnih učiteljev, ki so se odlikovali pri svojem delu in jih zato okraji pošiljajo na nadaljnje dvoletno šolanje. Prav iz teh vrst smo vsa prva leta obstoja VPŠ dobivali najdragocenejši kader, ki se je zavestno pripravljal na uspešno izvrševanje sprejetih obveznosti. Žal število teh slušateljev zadnja leta občutno pada, ker se okraji boje stroškov, ki so s tem zvezani, pa tudi potrebe po učnem kadru jim branijo, da bi večjemu številu učiteljev dajali dvoletni študijski dopust. Za jesenski vpis v letu 1955/56 so okraji prijavili samo 38 slušateljev — učiteljev, medtem ko je bilo letos v 2. letniku še 68 učiteljev, v prvem pa 69. Po drugi strani se rekrutirajo slušatelji iz vrst abiturientov srednjih šol. Število le teh se v sorazmerju z učitelji stalno veča, s tem pa se seveda spreminja tudi sama struktura Višje pedagoške šole. Medtem ko imajo učitelji že precej pedagoške prakse, so abiturienti brez nje. Zaradi tega pomanjkanja bo treba nujno misliti na razširitev študija na tri leta; na to so Višje pedagoške šole na Hrvatskem prešle že pred dvema letoma, Višje ped. šole v Srbiji pa pred enim letom. Odlok prepušča odločitev o tem, kakor tudi odločitev o predmetnih skupinah, ki se naj na šoli poučujejo, Svetu za prosveto in kulturo LRS. Tako prepuščanje je utemeljeno, ker mora biti ves ustroj VPŠ prožen, da se bo mogel takoj prilagoditi smernicam, ki se bodo izoblikovale iz splošnega šolsko-reformnega gibanja, katero zajema tudi šolanje učiteljskega kadra za pouk na obvezni osemletni šoli.

Novi Odlok se razlikuje od prvotne odločbe o ustanovitvi tudi še v tem da daje šoli družbeni organ upravljanja. Zakon o upravljanju šol urejuje samo družbeno upravljanje osnovnih in srednjih šol, kakor urejuje tudi splošni zakon o univerzah samo družbeno upravljanje fakultet. Višje šole, ki predstavljajo pri nas dve ali triletno strokovno šolo višjega tipa, niso zajete ne v enem ne v drugem zakonu. Ker niso mnogoštevilne, ni nujno, da bi se tudi upravljanje teh šol moralo urediti z zakonom, še posebej pa velja to za višje pedagoške šole, katere naloga je bila že od ustanovitve sem omejena na tisto dobo, v kateri ne bo še uspelo fakulteti izšolati dovolj moči tudi za predmetni pouk na nižjih gimnazijah, oziroma za predmetni pouk v višjih razredih obvezne šole. Prav tako odlok vrača šoli njen vserepubliški pomen, ki ji je bil vzet s tem, da je pred dvema letoma šola prišla pod kompetenco mestnega ljudskega odbora.

Odlok tudi določa pogoje, kdo more postati profesor višje šole in uvaja za ta naziv volilnost, česar preje ni bilo, ter daje absolventom pravico do enosemestrskega absolventskega staža, da bi mogli neposredno pred diplomskim izpitom še utrditi učno snov. Položaj absolventov — učiteljev, ki so se vrnili na službena mesta brez opravljenega diplomskega izpita, je nujno narekoval to določbo, kajti dnevna šolska zaposlitev tako izčrpava ljudi, da se mnogi pozneje k izpitom več ne prijavljajo. Zelo važna novost je tudi ta, da daje odlok prednost učiteljem iz prakse in omejuje sprejem neposrednih abiturientov srednjih šol samo na tiste predmetne skupine, ki izkazujejo velik kadrovski minus.

Stane Melihar

Materialni pogoji gimnazij v Ljubljani

Često se slišijo zaradi šolskih neuspehov očitki le na račun učiteljstva. Pri tem se pa vse premalo upošteva, da predstavlja učitelj samo eno komponento šolskih uspehov in neuspehov. Prav gotovo so vzgojitelji najvažnejši činitelji pri šolskem delu z mladino. Toda tudi najboljši učitelj ne more dosegati kaj prida uspehov, če dela v neurejenih prostorih in nima pri rokah primernih učnih pripomočkov. Le prepogosto so doslej zahteve po materialnih sredstvih za šole naletele na nezadostno razumevanje v javnosti; tako so ostale take zahteve neizpolnjene bodisi zato, ker ni bilo sredstev, bodisi zato, ker se je mislilo, da so razpoložljiva sredstva drugod potrebnejša. Eden izmed razlogov za tako obravnavanje omenjenih zahtev je gotovo v tem, da so jih postavljali le prosvetni delavci in uslužbenci v šolskih upravnih organih. Da so naše nade za izboljšanje upravičene, dokazujejo uspehi, ki so jih dozdaj že dosegli Sveti za prosveto. Posebej je treba govoriti o materialnih pogojih, ki jih je potrebno ustvariti, da bo šolska reforma uspešna. Mislimo, da se v sedanjih razpravah o šolski reformi premalo upoštevajo sredstva, ki bodo potrebna za uresničenje idej oziroma predlogov za reformo.

Naj navedem le nekaj številk o šolskih poslopjih, prostorih in številu oddelkov ter učencev na gimnazijah MLO - Ljubljana: na 11 popolnih in 4 nižjih gimnazijah je skupno 125 učilnic s 7.261 kvm površine; višje gimnazije imajo 76, nižje pa 175 oddelkov z 8.555 dijaki. Lastna zidana poslopja ima 8 gimnazij, ostalih 7 gostuje. Nižje gimnazije v Zg. Šiški, Šostrem in Šmartnem zasedajo prostore tamkajšnjih osnovnih šol. Površinsko primanjkuje gimnazijam 5.571 kvm ali 103 učilnice (dejansko manjka 136 učilnic, ker je v resnici za 2.51 oddelkov le 125 učilnic).

Navedeni podatki ne pokažejo v celoti težav, ki jih imajo šole s prostori. Upoštevati je treba namreč še, da v popoldanskih in večernih urah uporabljajo te prostore tudi druge šole in tečaji; da služijo kot učilnice posamezni prostori, ki so grajeni za kabinete in druge specialne namene; da ni zadosti telovadnic, igrišč, posebnih učnih prostorov za eksperimentalni pouk, kabinetov, itd.; da v nekaterih poslopjih deluje več šol, na primer na poljanski gimnaziji (Akademija upodabijajočih umetnosti ter [illegible] za farmacevtska raziskovanja), na VII. gimnaziji (šola za medicinske sestre), na klasični gimnaziji (srednja zobotehniška šola), na I. gimnaziji (razni inštituti univerze), na VI. gimnaziji (srednja farmacevtska šola) itd.

Da bi danes to stanje zadovoljivo popravili, bi bila potrebna ogromna denarna sredstva, s katerimi MLO ne razpolaga. Potrebna bo republiška in zvezna pomoč, morda do neke mere tudi pomoč JLA, v kolikor ta zaseda poslopji bivšega liceja in zavodov. Zdaj, ko je JLA te prostore adaptirala za svoje potrebe in jih dolgo vrsto let uporabljala, bi vrnitev teh prostorov šolam zahtevala nove adaptacije, ki bi se komaj izplačale. Dodelitev zveznih sredstev v primerni višini bi vsekakor bolje izpolnila namen.

Danes se gradita 2 gimnaziji: v Št. Vidu in Polju, pripravljalna dela pa so za VIII. in X. gimnazijo. S tem v Ljubljani nikakor ne bo še rešen pereč problem pomanjkanja učnih prostorov in šolskih poslopij. Razmere se bodo v naslednjih letih še mnogo bolj zaostrile, ko se bo prirastek učencev na gimnazijah dvignil za visok procent. Po preteku prihodnjega šolskega leta bo začelo naraščati število dijakov v nižjih gimnazijah z letnim povprečjem 800 dijakov, ki bodo v naslednjih 4. letih zahtevali novih 100 učilnic... Nujno je, da zahteva danes družba odločno gradnjo novih šol.

Pohištvo naših starih gimnazij se počasi obnavlja, mnogo teže je z učili, kabineti in laboratoriji. DPPU je po posebni komisiji pregledalo stanje opreme ljubljanskih gimnazij predvsem glede učil. Pri tem je ta komisija ugotovila, da je pretežni del opreme in posebej učil iz časov, ko so se te šole ustanavljale, in zato velik del še izpred prve svetovne vojne. Posebno zaradi pretresov, ki so jih šole utrpele v času zadnje okupacije, je stanje teh naprav nevzdržno. Velik del naprav, ki so bile v hitrici nabavljene po l. 1954. po svoji uporabnosti in zlasti trpežnosti ne ustreza. Zaradi objektivnih pogojev (pomanjkanje specialnih prostorov, pomanjkanje dodatnih naprav, kot so posebne instalacije za pogon in uporabo učil in podobno) se nekatera razpoložljiva učila le v nezadostni meri uporabljajo; v tej smeri vplivajo tudi nekateri subjektivni faktorji. Redki so primeri, da učenci aktivno delajo z napravami pri pouku, ker tak način pouka ob ustanavljanju šol ni bil predviden, in tako ni prostora za ta namen. Še posebej je potrebno omeniti profesorske knjižnice, ki se ne dopolnjujejo v zadostni meri in na ta način nima učno osebje potrebnih pogojev, da bi spremljalo razvoj svoje stroke. Profesorsko društvo ugotavlja, da ima borba za modernizacijo pouka, borba, da bi se odpravili vplivi verbalizma in misticizma iz pouka, v opisanih pogojih le malo upanja na skorajšen zadovoljiv uspeh. Slabo stanje šolske opreme ima poleg tega kvaren vpliv na učence; saj jih odvrača od reda, snage in discipline, otežkoča ugotavljanje okvar ter njihovih vzrokov in s tem vzgojo k zavestnemu varovanju družbene lastnine. Šolam samim je nemogoče, da bi odpravljale opisane pomanjkljivosti zaradi nizkih kreditov, s katerimi razpolagajo v te namene, pa tudi zato, ker na našem trgu ni takega blaga. Zato mislimo, da bi bili nujni nekateri ukrepi pristojnih organov, ki naj vskladijo potrebe po opremi šol, šolske proračune, domačo proizvodnjo učil ter — kolikor bi bilo potrebno nabave učil in druge šolske opreme v tujini.

Danilo Golob

Pogrebnina in posmrtnine

V rubriki »Vprašanja in odgovori« v nekem dnevnem listu smo pred nedavnim lahko brali pojasnilo glede pogrebnine in posmrtnine po socialnem zavarovancu. Ker širšemu krogu prosvetnih delavcev bržčas tudi niso natančno znani predpisi o pogrebnini in posmrtnini, dajemo v tem pogledu naslednje pojasnilo:

Vprašanje pogrebnine in posmrtnine je od 1. jan. 1955 naprej urejeno s čl. 47 in 48 Zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev, ta je bil objavljen v U. l. FLRJ z dne 8. dec. 1954. Oba člena se glasita

»Čl. 47 — Če umre zavarovanec, kakor tudi če umre kakšen član zavarovančeve družine, ki imajo pravico do zdravstvenega zavarovanja (iz čl. 12 in 13), gre družini oziroma zavarovancu pogrebnina (povračilo za pogrebne stroške).

Če pogreba ni oskrbela zavarovančeva družina oziroma zavarovanec, gre zavodu oziroma tistemu, ki je oskrbel pogreb, pravica do povračila dejanskih stroškov, vendar največ do zneska, ki bi šel po tem zakonu družini oziroma zavarovancu.

Skupščine okrajnih (mestnih) zavodov za socialno zavarovanje določijo v mejah, ki jih določi skupščina republiškega (pokrajinskega, oblastnega) zavoda za soc. zavarovanje, s svojimi sklepi pavšalne zneske za pogrebnino.

Čl. 48 — Ob smrti delavca ali uslužbenca ali zavarovanca ki je z njima izenačen po 1. in 2. tč. čl. 10 tega zakona, gre družinskim članom (iz čl. 12 do 14), ki jih je zavarovanec do svoje smrti preživljal, posmrtnina (posmrtna podpora) v znesku enomesečnega nadomestila plače.

Ob smrti uživalca pokojnine ali uživalca invalidnine zaradi nadpolovične nezmožnosti za delo po predpisih zakona o soc. zavarovanju gre zavarovanim družinskim članom (čl. 12 do 14), ki je uživalec do svoje smrti preživljal, posmrtnina v višini enomesečne zadnje pokojnine oziroma invalidnine.«

S temi predpisi je menjano določilo čl. 80 Zak. o soc. zavarovanju iz leta 1950, ki se je glasilo v svojem 1 in 3. odstav.:

»Družini gre ob zavarovančevi smrti pogrebnina v višini njegove dvojne redne mesečne plače oziroma dvojne osebne pokojnine ali invalidnine.

Ob smrti družinskega člana, ki je užival družinsko pokojnino, gre ostalim družinskim članom pogrebnina v višini enomesečne skupne družinske pokojnine.«

Izprememba tega določila v Zak. o soc. zavarovanju je posebno važna za precej številne zakonske dvojice prosvetnih delavcev, zakaj po njej ob moževi smrti učiteljici (profesorici...), ki je bila poročena z učiteljem (profesorjem...), za katero se spričo lastnih njenih dohodkov iz plače (ali osebne pokojnine) ne more smatrati, da jo je pokojnik vzdrževal, pripada samo pravica do pogrebnine, ne pa tudi do posmrtnine. Obratno tudi možu — državnemu nameščencu ali upokojencu — pripada le pogrebnina brez posmrtnine.

Koliko znaša ta pogrebnina?

Kakor smo videli v odstav. 3 čo. 4 cit. zakona, določijo skupščine okrajnih (mestnih) zavodov za soc. zavarovanje pavšalne zneske za pogrebnino. V LR Sloveniji so določile te skupščine zneske ustrezno najnižjim pogrebnim stroškom v svojem območju od 8000 (M. Sobota) do 13.000 din (Celje, Trbovlje, Ljubljana-mesto).

Tako zakonske določbe. Kdor pa ve — in kdo ne ve? — da ob smrti družinskega člana stroški niso le v stroških za pogreb, bo mislil, kakor so mislili že tovariši l. 1898, ko so ustanovili svojo Samopomoč, iz katere so podprli preostale svoje člane, in bo uvidel, da je tudi danes potrebna samopomoč z zaupanjem vase in tako društvo. Le-to tudi obstaja in deluje pod imenom »Samopomoč prosvetnih delavcev v Ljubljani; na to pa opozarjamo prosvetne delavce tudi ob tej priliki.

Dia-filmi za šolo

Zora-film, Zagreb, sporoča, da je dal v promet serijo najnovejših dia-filmov za šolsko uporabo in nas prosi, da ta seznam objavimo.

Zgodovina:
1. Razvojna pot človeka v praskupnosti
2. Življenje človeka v mlajši kameni dobi
3. Dubrovnik
4. Uskoki
5. Sovražnikova V. ofenziva

Zemljepis:
6. Južna Amerika

Fizika in tehnika:
7. Mehanični stroji za kovanje
8. Od Ikarusa do reaktivnega letala
9. Zgodovina železnice
10. Nastanek tanka in traktorja
11. Nastanek parnega stroja
12. Topilne peči

Kemija:
13. Pridobivanje soli

Biologija:
14. Ptice okoli naših domov
15. Izvor človeka I. del (za osnovno šolo)
16. Izvor človeka III. del (za VIII razred gimnazije)
17. Izvor človeka I. del (za VIII. razred gimnazije)
18. Žužkojedi
19. Kljunači in vrečarji
20. Izvor človeka II. del (za VIII. razred gimnazije)
21. Rastline so žive stvari.

V Jugoslaviji so bili prosvetni delavci in dijaki iz raznih držav

Centralni odbor Združenj prosvetnih delavcev že več let organizira zamenjavo in s tem omogoča večjim skupinam članstva ogled kulturnih in prosvetnih ustanov v drugih državah.

V Jugoslavijo je prišlo v letošnjih počitnicah več skupin prosvetnih delavcev in mladine iz Anglije, Francije, Turčije in Kanade.

Angleški prosvetni delavci in dijaki so se razen v Ljubljani ustavili v glavnem na jadranski obali v Opatiji, Crikvenici ali Splitu, ker so si želeli predvsem morja.

Pri družinah naših dijakov je bilo precej angleških dijakov na 4 tedenskih počitnicah. Večina se je temeljito seznanila z zanimivostmi in privlačnostmi bližnje in oddaljenejše okolice Ljubljane. V razgovorih z družinami, pri katerih so živeli, so spoznali naše življenje. Slovo mnogih je bilo težko, saj se mladi ljudje hitro zbližajo in gostoljubje, ki so ga bili povsod deležni, ni moglo ostati brez globljega vtisa.

Že tretje leto prihajajo angleški dijaki srednjih šol na 20 dnevno bivanje v Slovenijo in Dalmacijo. Z njimi preživljajo počitnice jugoslovanski dijaki, ki žele izpopolniti znanje angleščine. Letos so bili 10 dni v Ljubljani in 10 dni v Splitu. Napravili so izlete na Gorenjsko, v Postojno in na Hvar, v Ljubljani in Splitu so si ogledali razne kulturne in zgodovinske znamenitosti in tovarne. Z našimi dijaki so živahno razpravljali o družbenem redu v Jugoslaviji in njenem gospodarskem razvoju. Ob spoznavanju našega življenja so odvrgli mnoge predsodke, ki so jih imeli ob prihodu.

Kot lani, so tudi letos prišli absolventi učiteljišč iz Francije. 4 skupine po 30 — 60 udeležencev so na svoji krožni poti obiskale Ljubljano, Gorenjsko in se ustavile na morju.

Francoski prosvetni delavci so v dveh skupinah (po 35 — 40) prepotovali Jugoslavijo z avtobusom. V krajih, kjer so se ustavljali, so jim jugoslovanski prosvetni delavci pokazali razne kulturne in prosvetne ustanove. Posamezniki so se živo zanimali za naš kulturni razvoj in občudovali napredek zadnjih let, ki je viden na vsakem koraku.

Turški prosvetni delavci so se na svoji poti v zapadne države ustavljali tudi v glavnih mestih Jugoslavije.

Francoska prosvetna liga je organizirala potovanje kanadskih študentov po Evropi: na tej poti so se ustavili v Ljubljani.

Republiški odbor Združenja profesorjev se toplo zahvaljuje vsem članom, ki so pomagali pri vodstvu posameznih skupin. Delo, ki so ga opravili, ni bilo samo formalno, vsak posameznik je tudi poskrbel za prijetno bivanje gostov, od katerih pa niso vsi z enako vnemo sprejemali, kar smo jim nudili. Tudi sestav posameznih skupin je bil zelo pester, da je bilo težko vsem ustreči.

Izšel bo Zbornik komisije za proučevanje šolstva

Že ko smo objavljali delovni program Komisije za proučevanje šolstva pri Svetu za prosveto in kulturo LRS, smo med drugim tudi napovedali, da bo Komisija izdajala zbornike kot svoje stalne periodične publikacije. Tako je sedaj zaključena redakcija njenega prvega Zbornika, ki bo vseboval dokumentarno gradivo o reformi obvezne šole na Slovenskem. Sodelavci Zbornika so znani slovenski šolniki in javni delavci. Zbornik bo po vsej verjetnosti izšel že v prvih jesenskih mesecih, na kar opozarjamo vsa šolska vodstva, učno osebje kot ostalo javnost, ki se zanima za aktualna šolska vprašanja. Izdajo Zbornika je omogočila Državna založba za Slovenijo in Svet za prosveto in kulturo LRS z izdatno subvencijo. Tako posamezni izvodi ne bodo predragi. Šolska vodstva naj si že sedaj v svojih proračunih zagotovijo potrebna sredstva za nabavo Zbornika. Naročila sprejema Državna založba za Slovenijo.

O podrobni vsebini Zbornika bomo še spregovorili.

Z dvanajste seje Sveta za prosveto in kulturo

Seja je obravnavala skoraj izključno učne načrte za višjo gimnazijo. Prinašamo osnovne poglede komisije za slovenski jezik.

UČNI NAČRT ZA SLOVENSKI JEZIK V VIŠJIH RAZREDIH GIMNAZIJ

Naš načrt nima značaja podrobnega in dokončnega učnega načrta. Velja naj za nekak osnutek, ki ga bomo dopolnili s pridobljenimi skušnjami v prihodnjih letih.

Pri dosedanjem pouku slovenščine smo pogrešali predvsem tesnejše koordinacije dela z zgodovinarji. Naš osnutek je to vprašanje rešil tako, da bo poslej pouk obeh predmetov tekel vzporedno. Sociološke uvode v posamezna literarna razdobja bo podrobneje pripravil zgodovinar. Slavisti s tem seveda nismo odvezani dolžnosti, da dijake opozarjamo na povezanost družbenih pogojev in literarno estetskih pojavov. Enako bo za svetovno književnost slavista na zavodu deloma razbremenil predavatelj tujega jezika.

Zaradi koordinacije dela z zgodovinarji smo tudi snov po posameznih razredih morali razporediti bistveno drugače, kakor pa je bila razdeljena doslej. Ker je naša starejša literatura skromnejša in da bi ujeli korak z evropsko politično zgodovino, smo v peti in deloma še v šesti razred strnili vso literarno teorijo ter starejša obdobja literarne zgodovine. Jedro naše literarne zgodovine naj bi poslej obdelali v sedmem in osmem razredu.

Bistvo literarno — zgodovinskega pouka mora postati **idejna in estetska** vzgoja, ki naj sloni predvsem na poglobljenem študiju in samostojnem presojanju tekstov, na poznavanju klasičnih del iz naše književnosti, katerih vrednote naj oblikujejo dijakovega duha in bogate njegov izraz, in seveda tudi na poznavanju vsakokratnih družbenih in kulturnih razmer, v katerih so naši umetniki borci živeli, ne pa na podrobni bio- in bibliografiji. Zato smo skušali iz novega učnega načrta odstraniti vso odvečno historicistično navlako, ki je po nepotrebnem bremenila in grenila mladega človeka, profesorja slovenščine pa zavirala pri njegovem delu in ga odvračala od njegovega pravega poslanstva.

Naš načrt je nekoliko podrobneje izdelan za literarno teorijo (za katero trenutno še nimamo priročnika, a je rokopis pred zaključkom in starejša obdobja literarne zgodovine (od zapiskov do vključno romantike) zgolj iz pedagoško metodičnih nagibov, da profesor ve, katerih imen in dejstev s teh področijh naj se sploh dotakne. **Starejša obdobja** literarne zgodovine je treba obdelati **na kratko**, bolj z oznako splošnih značilnosti in pridobitev, kakor pa z navajanjem biografije in bibliografije. Celotno obdobje protireforacije in baroka, je treba na primer obdelati najkasneje v osmih šolskih urah. **Podrobneje se je treba ukvarjati** le z življenjem, delom in pomenom temeljnih osebnosti naše književnosti in kulture, katerih imena so v načrtu podčrtana (iz starejših obdobij le Trubar, Linhart, Vodnik, Kopitar in seveda Prešeren). Ob koncu vsakega poglavja je treba dati **sintetično oznako dobe** in prikazati njen pomen. Ob literarni teoriji in interpretaciji tekstov je treba dijake navajati tudi k občutenemu branju (recitiranju) in samostojnemu nastopanju.

Višji razredi naše srednje šole so bili doslej precej mačehovsko deležni jezikovnega pouka. To dejstvo je toliko bolj boleče, ker je prvi namen srednješolske slovenščine vendarle ta, da dijaka usposobi, da v govoru in pisavi obvlada svojo materinščino. Kolikor bo po tem učnem načrtu študij literarne zgodovine v višjih razredih skrčen, bo, in sicer predvsem v peti in šesti, toliko več časa za **kulturo** materinega jezika, izobrazbo jezikovnega čuta in poznavanje njegovega zgodovinskega razvoja. Ta kultura pa bo seveda morala potekati na čimbolj prijeten, živahen, zanimiv in praktičen način, da bodo dijaki slovensko besedo res vzljubili, kakor bodo ob pravilnem literarno — zgodovinskem pouku morali trajno vzljubiti lepo, plemenito in napredno knjigo.

Kakšna naj bo izobrazbena vsebina obvezne šole glede na družbene potrebe?

Že pred leti smo postavljali zahtevo glede obvezne šole, ki smo jo izrazili v stavku: Dajmo večini šoloobveznih otrok tako šolo, ki jo bo **večina** tudi zmogla. V tem smislu razumemo mi enotnost šolstva obvezne dobe. Ta enotna šola pa bo morala imeti silno skrčen program v primerjavi s sedanjim programom nižje gimnazije in celo še nižji, kakor je doslej predpisan za višje osnovne šole, sicer ga spet večina ne bo zmogla. Ako samo primerjamo število učencev v predvojni višji osnovni šoli, tedaj dobimo porazno sliko, saj je mnogo učencev končalo svojo šoloobveznost še v 6 razredu ali še prej. Na prste lahko seštejemo predvojne osnovne šole, ki so imele čiste 8. in 7. razrede. Navadno so družili 6, 7 in 8 razred v en razred s skupinskim poukom. Kakšen je takšen skupinski pouk, ni treba posebej poudarjati. Pa ne pozabimo, da je bil ta program v primerjavi z današnjim programom nižje gimnazije izredno lahek, da niti ne omenjamo tujega jezika.

Iz teh izvajanj sledi, da bomo težko izbrali program za večino otrok, ker bi morali poleg balasta odvreči marsikaj sodobnega in za sedanji razvoj nujno potrebnega znanja, kajti zgodovina nas uči, da poti nazaj ni. Le z večjim znanjem bomo dohiteli ostale napredne narode. Tragično pa je dejstvo, da morajo pripadniki manjših narodov več znati, zato naših programov ne bomo mogli prav preveč skrčiti.

V tem razmišljanju prihajamo ponovno do zaključka, da se nam ne zdi kršitev enotnosti šolstva zahteva, naj se dopusti **nadarjenejšim** učencem predelava **večjega** programa, kakor ostalim, ki tega ne zmorejo. S tem ne ustvarjamo nikakih priviligiranih šol za izbrance, temveč dopuščamo samo tako selekcijo, ki je v prirodi in v življenju vsepovsod. Mi dopuščamo selekcijo trav, žit, poklicev v civilu in vojski, višjih srednjih in strokovnih šol, samo pri ljudeh med 10. in 15. letom se je bojimo. Zdi se nam, da s to zahtevo postavljamo dialektiko življenja za ta leta nekam v zapeček, po šoloobveznosti pa naj tako bitje takoj skoči v nevarni vrtinec življenja. Ne pozabimo, da je takih, ki zmorejo z lahkoto povečan program, dobra tretjina in to je veliko število, le žal, da je precejšnji del kmečke mladine odmaknjen od šol, ki bi jim več nudile. Sicer je to stvar socialističnega razvoja, ki bo tudi tem na kakršen koli način omogočil večjo izobrazbo.

Izobrazbena vsebina obvezne šole mora na vsak način biti bolj življenjska, kakor je današnja, toda še vedno **splošna** in nikakor ne za ta leta **strokovna.**

Počitniški seminar profesorjev zgodovine

Že marca t. l. so se zbrali v Beogradu zastopniki zgodovinskih društev FLRJ, vodje sekcij za srednješolski pouk, da bi določili čas in kraj seminarja za profesorje zgodovine in izbrali najaktualnejša poglavja iz zgodovine jugoslovanskih narodov, ki naj bi jih obdelali strokovnjaki. Zastopani naj bi bili vsi naši narodi, in sicer v njih burni in odločilni zgodovini 19. in začetka 20. stoletja. Da bi bila snov tega obdobja čim temeljiteje podana, je pripravljalni odbor povabil strokovnjake iz vseh republik k sodelovanju in jih naprosil za nekaj predavanj. Velika večina profesorjev univerz in višjih šol je to vabilo razumela, zavedajoč se, da morajo najnovejši izsledki zgodovinske znanosti med naše srednješolske profesorje in nato med vso jugoslovansko srednješolsko mladino. Ob zaključku tečaja nam je bilo resnično žal, da najnovejše zgodovine Bosne in Črne gore na seminarju nismo slišali.

Neposredno organizacijo seminarja so prevzeli tovariši iz Makedonije in nam 130 profesorjem iz vse Jugoslavije, od tega 22 iz Slovenije, pripravili prijetno bivanje v Oteševu na Prespanskem jezeru, in sicer od 20. julija do 10. avgusta. Okolje ob mirnem jezeru, odmaknjenem od živahnega letoviškega vrvenja, je nudilo dobro osnovo za delovno vzdušje. Vsako dopoldne od 7 — 11 ure so se vrstila predavanja in debate po njih, čeprav je bilo dokaj utrudljivo in je zahtevalo precej zbranosti in vztrajnosti. Predavali so tovariši profesorji: Gestrin o političnih strankah pri Slovencih in o slovenskih narodnih programih, Jankovič o politično-pravnih spremembah v Srbiji v obdobju od 1804 — 1906., Milkovičeva o ekonomskem razvoju Srbije v istem času, Grosova o političnih strankah pri Hrvatih v 19. st., tov. Vrčinac o borbi jugoslovanskih narodov za staro Jugoslavijo, o njeni ustanovitvi iste in glavnih obdobij do propada, Lebl o zgodovini Vojvodine v agrarnem, industrijskem in delavskem razvoju, Katardžiev o ekonomskem položaju Makedonije v 19. st. in o njenem odnosu do eksarhata, Andonovski o političnih organizacijah Makedonije s posebno natančno obdelanim vprašanjem VMRO, pa še mnogi metodiki zgodovinskega pouka. V glavnem so predavanja kritično demonstrirala notranja trenja buržoaznih struj, borbo delavskih in kmečkih množic za osvobojenje, pa tudi v nemali meri vmešavanje mednarodnega kapitala in njegovih političnih eksponentov v naš zgodovinski razvoj. Zlasti poglavja iz polpretekle dobe, ki so jo nekateri tovariši sodoživljali, so vzbudila silno živo debato in prav s tem dokazala, da so bila nujno potrebna in da je zahteva nacionalna zgodovina iz obeh vojn in iz obdobja med njima še temeljite in znanstveno kritične obdelave. Pri vprašanju metodike zgodovinskega pouka smo si bili pač vsi edini v tem, da mora biti življenjski, da morajo dijaki aktivno sodelovati, na višji stopnji tudi s seminarskim delom, drugod morda v zgodovinskih ali muzejskih krožkih, da moramo bogatiti naše zbirke zgodovinskih kart s fotografijami, diafilmi ali celo v idealnem primeru z dokumentarnimi filmi in magnetofonskimi slušnimi prikazi. Zastopniki Radia Beograd so nam kot primer magnetofonskega dopolnila k pouku predvajali 4 odlomke in to: Spartakov upor, Kosovsko bitko, potopitev »Zagreba« v Boki 1941., odlomek iz NOB napad na Kupreš. Splošno mnenje je bilo, da taka predvajanja vplivajo predvsem emocionalno in so zato v taki obliki primerna v glavnem za nižjo stopnjo. Zahtevajo pa seveda v vsakem primeru predhodno obdelavo snovi.

Glavno problematiko, s katero smo bili na seminarju seznanjeni, bomo skušali udeleženci prenesti na ostale tovariše po strokovnih aktivih. Kljub temu, da nam je seminar nudil dosti snovi, je prav poglobitev v posamezna poglavja pokazala, da je treba še dosti individualnega študija, da bo treba večje povezave med republikami glede strokovne literature in da bomo z veseljem pozdravili vsak novi način izpopolnjevanja bodisi na podobnih seminarjih, kot je bil letošnji, bodisi na delovnih kongresih, poučnih ekskurzijah ali v kaki drugi obliki. Seveda pa čutimo že zdaj udeleženci resnično hvaležnost za vso materialno podporo, ki so nam jo nudili Svet za prosveto LRS, okrajni ljudski odbori, Mestni ljudski odbori, Zgodovinsko društvo in društva profesorjev srednjih in srednjih strokovnih šol.

Da bi mogli nuditi svojim dijakom med šolskim letom čim več, da bi spoznali tudi etnografske in umetnostne posebnosti Makedonije, smo popoldanski čas uporabili za izlete na Galičico, Tomoros, na otok Golemi grad in v bližnje vasi. Privoščili pa smo si za zaslužen oddih tudi kopanje v izredno prijetnem, toplem Prespanskem jezeru. Ob povratku smo se za dva dni ustavili v Ohridu in si tam pod strokovnim vodstvom ogledali umetnostne spomenike pa tudi Sv. Naum, Kalište in Strugo z izredno zanimivim biološkim muzejem. Iz Ohrida nas je pot vodila mimo Jovana Bigorskega in HC Mavrovo skozi Gostivar in Tetovo v Skoplje. Domov smo se vrnili polni vtisov ob zgodovinski preteklosti Makedonije ter ob spoznavanju prirode in ljudi.

Enodušno mnenje udeležencev iz Slovenije je: za organizacijo, tovariške nasvete in res prijateljsko vzdušje v slovenski skupini se moramo zahvaliti vodji grupe, tovarišu prof. Hainzu, direktorju VPŠ v Ljubljani.

POUK ENEGA ALI DVEH TUJIH JEZIKOV

Tov. inšp. Prezelj Jožko predlaga v svojem članku v 4. št. Prosv. delavca uvedbo samo enega tujega jezika na naših srednjih šolah, ki bi se naj dotirali s 4 tedenskimi urami v vseh gimnazijskih razredih. Ta svoj predlog utemeljuje s pomanjkanjem predavateljev, razbremenitvijo predmetnika oz. dijakov in s potrebo po aktivnem znanju tujega jezika. Podobno utemeljuje uvedbo enega samega tujega jezika J. S. Smiljanič v 5. letošnji številki Prosv. delavca.

Mislim, da je treba k tem argumentom pripomniti sledeče:

1. Če uvedemo en sam tuj jezik in ga dotiramo v vseh gimnazijskih razredih s 4 tedenskimi urami, bi potrebovali več predavateljev kot sedaj. Število jezikovnih ur znaša namreč sedaj 5530. Če pa pomnožimo število gimnazijskih oddelkov, ki jih je sedaj 1834, s 4 se zviša tedensko število ur na 7336. To število bi se še zvišalo, v kolikor ne bi uvedli na vseh gimnazijah istega tujega jezika, ker bi morali v tem primeru kmalu pouk tujih jezikov v višjih razredih deliti — kot n. pr. pri telovadbi.

2. Predmetnik bi razbremenili samo v višjih razredih (v kolikor »dobička« ne bi pri priči razgrabili ostali interesenti), v nižjih razredih bi predmetnik obremenil z eno dodatno tedensko uro.

3. Aktivnega znanja tujega jezika v pravem pomenu besede (!) v šoli po povojnih in predvojnih izkušnjah pri nas in drugje ni mogoče doseči. Pri sedanjem številu tedenskih ur odpade na enega dijaka v osmih letih le približno 20 (pri zvišanju dotacij 28) ur, v katerih lahko pod kontrolo uri svoje lastne govorne organe v tujem jeziku. Ves ostali čas posluša druge — sončence in učitelja. V osmih letih imamo namreč okrog 800 ur jezikovnega pouka. Teh 800 ur je treba deliti s številom učencev (povprečno 30) in upoštevati pri tem seveda tudi učitelja, ki govori verjetno desetkrat toliko kot posamezen učenec — tudi pri najmodernejši metodi! (800 : 40 = 20) Res aktivno znanje nemščine so n. pr. dosegli naši očetje pod Avstro-Ogrsko, ko so morali poslušati in odgovarjati pri vseh predmetih v tujem jeziku in imeli poleg tega izven šole mnogo priložnosti poslušati in govoriti ta jezik. Zadovoljiti se bomo morali torej s pasivnim znanjem, ki se seveda pozneje v življenju lahko na razne načine aktivizira. In tako znanje lahko dosežemo tudi pri dveh tujih jezikih, aktivnega pa tudi pri enem ne!

Vsekakor pa ima tudi tako znanje tujega jezika izreden praktičen pomen. To poudarjam, ker se danes upravičeno mnogo govori o tem, da bi morala šola upoštevati praktične življenjske potrebe in ker mislijo nekateri pri tem zgolj na ročno delo.

Še nekaj glede izbire jezikov. Pri kulturno političnih razglabljanjih, katere jezike izbrati oziroma uvesti, je pogosto slišati trditev, da nam grozi zaradi pouka nemščine razširjanje avstrijsko-nemške miselnosti. Mislim, da se ta misel prav nikjer ne širi (kar je psihološko popolnoma razumljivo), nego v pravem pomenu besede odmira z umiranjem starejših ljudi. Tudi pred vojno, ko nam je bila ta miselnost res nevarna in ko se je res tudi širila, se to ni dogajalo zaradi nemščine — nego iz popolnoma drugih vzrokov. Razen tega je imela na naših predvojnih gimnazijah dominanten položaj francoščina. Pač pa je čisto očito, da se širi danes angloameriška miselnost — seveda ne zaradi pouka angleščine nego zopet iz drugih vzrokov (ameriške in angleške radijske oddaje v slovenščini, filmi, ameriška glasba in plesi, prevodi, občudovanje tamkajšnjega industrijskega potenciala in standarda, zmaga v vojni itd. itd.). Pravilneje bi bilo torej reči takole: pouk angleščine se širi zaradi že razširjene usmerjenosti na anglo-ameriški zapad. In ne narobe! To velja seveda tudi za druge jezike — lep primer za to je bila ruščina pred letom 1948 in po njem.

Če upoštevamo gornje misli, naš gospodarski, politični in geografski položaj ter sedanje stanje našega predavateljskega kadra (40 anglistov, 120 germanistov in 88 francistov) vse to govori za dva tuja jezika. S tem dobe naši absolventi dva ključa, namesto enega, do kulturne zakladnice sveta, do znanstvene in lepe literature.

Pihler Jože

SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ V LJUBLJANI

razpisuje službeno mesto kustosa. V poštev pridejo šolniki s fakultetno izobrazbo in nekaj let učne prakse. Prošnje je poslati na naslov muzeja (Poljanska c. 30) do 10. oktobra 1955.

Namestitve, premestitve, upokojitve

1. SEZNAM

No novo so nameščeni učitelji absolventi v okraj Celje: Novak Bronislava Florjan Marija, Jurman Helena, Železnik Magda; v okraj Crnomelj: Bahor Marija, Kambič Milena, Zerjav Vida; v okraj Gorico: Brumat Pavla, Istenič Miran, Kutin Danica; v okraj Kočevje: Cimpric Anica, Jamnik Ivan; v okraj Kranj: Beguš Marija, Pestotnik Stanka, Puhar Olga; v okraj Krško: stipendisti Borovnik Vincenc, Frajman Božidar in Horvatič Marijan ter Dun Ivanka, Zirer Marija, v okraj Ljubljana okolico: Češarek Anica, Jereb Cecilija, Knežević Vida, Zrimšek Marjeta; v okraj Ljutomer: Bolka Ljudmila, Jenko Marija, Kotar Anton, Turšič Anton; v Mariboru: Praper Marija, Vrbnjak Stanka; Maribor okolica: Čobal Stanislav; v okraj Murska Sobota: Beloglavec: Drago, Bojnec Katarina, Farkaš Rozalija; v okraj Postojna: Keber Darinka, Razpotnik Aleksandra; v okraj Novo mesto: Gričar Hedvika, Gričar Stana, Lavrič Marta, Maksi Ivana; v okraj Ptuj: Bende Ruža, Gašperin Frančiška, Jug Stanislava; v okraj Sežana: Bosnić Marija, Luša Ivan, Pišek Ružica; v okraj Slovenj Gradec: Merjasec Janez, Plešec Valentina, Pšaker Hilda; v okraj Šoštanj: Kok Ljudmila, Ploštajner Magda, Srebot Marija, Speh Frančiška; v okraj Trbovlje: Adamič Lea, Eržen Marija in Mohar Marina.

Za namestitev kot vzgojiteljice-pripravnice so bile določene za okraje: Celje: Kvac Marija, Strašek Majda; Gorica: Sinigoj Romana; Kočevje: Pantar Slavica; Koper: Golja Marija (hon.), Grom Marija, Smrekar Danica, Strel Marjeta. Kranj: Rubinič Sonja, Stucin Vida. Ljubljana: Cankar Helena, Jeglič Marija, Kovačevič Milena, Kučer Pavla, Potočnik Lucija, Rožanec Ljuba. Ljubljana okol.: Kalan Milena, Petrič Marija. Ljutomer: Kalšek Ivana (hon.). Maribor: Kos Marija (hon.), Pintarič Nada. Maribor okol.: Sagadin Helena, Soba Ana. Murska Sobota: Leva Hermina, Popelar Brigita. Novo mesto: Rupnik Danja. Radovljica: Pegam Vera. Ptuj: Kunavar Zdenka, Slana Marija (hon.). Šoštanj: Bon Julija, Kos Marija. Tolmin: Perinčič Marija, Skočir Marija. Trbovlje: Fink Jelka (hon.).

Premestitve učiteljev v okraju Novo mesto: Dvornik Emilija iz Brusnic v Dobravo, Slamnik Slavko iz Orehovice v Zagradec, Tomšič Ana iz Trebelnega v Malo Lipje, Ogrizek Matilda iz Zagradca v Cadreže, Lapajne Marija iz Jagrče v Vrhe, Lovšin Marija iz Grgarja v Brusnice, Jerman Nada iz Svibnega v Stopiče, Brezovar Olga ponovno sprejeta v Sentrupert pri Mokronogu, Kranjc Olga iz osn. š. Vrhe k OLO Tolmin, Rovšek Nada iz osn. š. Zagradec v okraj Ljubljana-okolico in Hrast Kristina iz otr. vrtca Šmihel v Ljubljano okolico. Profesor Remic Vera iz gimnazije Novo mesto v Ljubljano.

V okraju Šoštanj so premeščeni: Bitenc Viktorija iz Šokata v Gornji grad, Cvirn Stefka z Konjskega vrha v Gornji grad, Čegovnik Cvetka iz Gornjega grada na Konjski vrh, Golob Julijana iz Skalskih Cirkovcev v Šentjanž, Goršič Stefka iz Luč v Šoštanj, Levstek Majda iz Šentjanža na Plešivec, prof. Kosi Mira iz Šoštanja v Mursko Soboto, Sevčnikar Dora iz Šentjanža v Velenje, Videmšek Alojzija s Plešivca na Skale pri Velenju ter Železnikar Anka iz Mozirja na podružnično šolo Šokat pri Gornjem gradu.

Okraj Koper: Premestitve: Meula Vladimir, prof. iz gimnazije v Piranu k MLO Maribor, Uršič Milla, prof. na Pomorski srednji šoli v Piranu, k MLO Ljubljana, Debeljak Marija, predmetna učiteljica iz Raven v Dekane, Gros Marija, predm. učit. iz Pomorske srednje šole v Piranu k OLO Ljubljana-okolica, Velikonja Josip, predm. učit. iz Dekan k OLO Gorico na gimn. Šenpeter, Strgar Miloš, strokovni učitelj iz učiteljišča v Kopru k MLO Beograd, Česnik Erna, predm. učit. iz učiteljišča v Kopru v študijsko knjižnico v Koper. Učitelji: Černelč Silva od Sv. Lucije v Portorož, Frol Ivanka iz Padne k Sv. Antonu, Furlan Angela iz Raven v Sečovlje, Furlan Dušan iz dijaškega doma v Kopru v Sečovlje, Gorup Marta iz Kolombana v Vanganel, Gregorič Pavla iz Semedel v Dekane, Grišon Dora iz Raven v Koper, Janež Stanislava iz Pirana na Žen. obrtno šolo v Koper, Kavšek Dušan od Sv. Antona v Dekane, Kleva Miroslav iz Hrvoj v Krkavče, Kleva Peter iz Puč v Marezige, Koglot Vlasta iz Božičev v Kolomban, Krbavčič Edvard iz Malije v Osp, Manfreda Dragica iz Puč k Sv. Antonu, Mavrič Karla iz Boršta v Božiče, Mihalj Dragica iz Kort v Raven, Pribac Ivanka iz Ospa v Škofijre, Rutar Marija iz Sečovelj v Piran, Šinigoj Barbara in Davo iz Pirana v Ajdovščino, Škabar Ivanka iz Ospa k Sv. Antonu, Titi Julij v Koper, Velikonja Viktorija iz Dekan v Vrtojbo.

Na lastno prošnjo so razrešeni: prof. Bettega Lucija, prof. Urbani Marija, učit. Garbo Gema, vzgoj. Zelco Anita, učit. Stranich Agneza, učit. Erega Antonija, vzgoj. Bologna Amalija, vzgojit. Cebulec Marija, administrator Pizzarello Paola, otroška negovalka Španjol Ana, strok. učit. Birsa Viktor in strok. učitelj Stolfa Malvino.

Na lastno prošnjo so premeščeni: Kocjančič Marija iz o. š. v Gažonu na o. š. v Šmarju, Minkuš Breda iz o. š. v Boršt v okr. Sežana, **po potrebi službe pa:** Celhar Ada iz Kort v Izolo, Feuk Vera iz Pomjana v Boršt, Janovsky Danica iz 8-letke na osn. š. v Izoli, Savarin Zofija iz it. gimn. v Kopru na osn. š. v Kopru, Turk Stana iz Šmarja v dij. dom v Kopru, Mahnič Nada iz Kopra na niž. gimn. v Izolo in prof. Srebotnjak Iva na gimn. v Kopru. Honorarno je nameščen kot strok. učitelj Rota Viktor na glasbeni šoli v Kopru, podružnica Piran.

Iz italijanske gimnazije v Kopru so premeščeni na Ekonomsko srednjo šolo v Kopru: Lenardič Vladimir, prof. prip., Plesničar Viktor, prof., Renko Srečko, prof. pripravnik.

Na lastno prošnjo sta razrešena na gimnaziji v Piranu prof La Pasquala Guido in učiteljica Tull Anita.

2. SEZNAM

Andrejčič Pavla iz Idrskega v Jagrsče, Barbis Stana iz Kanjega dola na Kal nad Kanalom, Barbič Alojzija iz Deski v Kanji dol, Batič Sonja iz Gorij v Zadlaz—Cadrg, Bečaj Amalija iz n. g. v Šmarjeti pri Novem mestu v okraj Celje, Kristan-Bajželj Judita iz Rodika v Ljubljano, Boben Romana iz Strmca v Celje, Bočin Slavka iz Trnovega v Idrijo, Bofulin Božena iz Begunj v Celje, Bratož Marija iz Dol. Trebuše v Stražo, Brečko Mara iz Šlenperga v Prevalje, Breška Olga iz Reke v okraj Ljubljana ok., Brezigar Elvira iz Kanala v Zapotok, Britovšek Gabrijela iz Pameč v Ravne, Brumen Alojzija iz Prevalj v Selenperk, Buh Marija iz Senožeč v Tomaj v dij. dom, Buh Nuša iz Trbovelj v okraj Krško, Cerkvenik Karolina iz Hrastovelj v dijaški dom v Tomaju, Cigan Alojzija iz Zibike v okraj Murska Sobota, Carman Ivanka iz Zadloga v Kovk, Ceplak Franc iz Griž v Skomarje, Čermelj Vladimir v Idriji — upokojen, Černec Adolf iz Prevalj izvoljen za predsednika občine v Ravnah na Koroškem, Cibej Marija iz n. g. Hrpelje v Ocizlo, Cotar Marija in Srečko iz Gorjanskega v Koper, Debenjak Ema iz Bukovega v Reko, Drnovšek Magda iz Zagorja ob Savi v Dole pri Litiji, Drobnič Sonja iz Tabora v okraj Šoštanj, Ferbežar Danica iz Breginj v Sočo, Ferfila Antonija iz Jelšan v okraj Sežana, Flego Jelka iz Brestanice v Maribor, Frankovič Marija iz Lokev v Malijo, Gabrovec Marija iz Hajdine v Celje, Galob Rudolf v Mežici — upokojen, Glansberg Petrina iz Hajdine v Pulj, Golmajer Marija iz Globokega v Cerklje ob Krki, Grilj Marija iz Kobarida v Bovec, Grmek Jožica iz Brestovice v Tatre, Gustinčič Marija iz Tatr v Krvavi potok, Hojak Ana iz n. g. v Šempetru na os. š. v Šempetru, Hostnik Marjeta od Sv. Roka v Dobrno, Hrastnik Zora iz Letuša v Kompole, Hristo Cvetka iz Slapa v Šebrelje, Hrnjak Dragica od Mosta na Soči v Grahovo, Ivančič Bronislava iz Podpeči v Novo vas, Ivančič Metoda iz Šentilja v Crikvenico LRH, Jagodič Elizabeta od St. Andraža na Sladko goro, Jagodič Ivanka iz Mislinjskega jarka v Mislinje, Jakše Ana iz Ambrusa v Mirno peč na n. g., Jamer Jožica iz Strojne v Kotlje, Jankovič Peter in Vida od Sv. Primoža v Suhor okr. Črnomelj, Jarnovič Božidar iz Pristave v Otr. dom Vere Slandrove v Polzelo, Jeleršič Elizabeta iz Podčetrtka v Štore, Jenc Danijela iz n. g. v Podgradu v Kovčice, Jenko Albert v Tolminu je upokojen, Kačič Justina iz Slovenj Gradca v Zarazber, Kašca Gabrijela iz Idrije v dijaški dom v Idriji, Kavčič Lidija iz Bovca v Žiri, Kenda Ana iz Gabrovice v Komen, Kavčič Danica in Marijan iz Brežic v Gradišče, Kavčič Olga iz Ajdovščine v Trnovo, Kerin Desanka iz Virštajna v Podčetrtek, Kerševan Aleksander iz Podnanosa v Novo Gorico na n. g., Kerševan Oskar iz gimn. Nova Gorica na gimn. Ajdovščina, Klkelj Stanislava iz dij. doma na osnovno šolo v Idriji, Klarer Valburga iz Prevoja v Vojnik, Knez Marija iz Turja v Hrastnik na osnovno šolo »Rudnik«, Kobale Rozalija iz Smartnega v Rožni dolini v Orlo vas, Kočevar Ana iz Kovka v Dobravlje, Koglot Ernesta iz Bilj v Ravne, Komar Angela iz Cirkovcev v okr. Murska Sobota, Kopinič Cirila iz dijaškega doma Dova Gorica v Slap, Koren Adela in Jožica iz Dornberka v Kamnje, Koren Vida iz Mladinskega doma v Dutovljah v Povir, Kotnik Darinka iz Lokovca v Ravne na Koroškem, Kovač Ivana iz os. š. na n. g. v Šentjurju, Kračman Antonija iz Slapa v Kanomlju, Kralj Ljudmila iz Vučje vasi v Gornjo Radgono, Kralj-Weingerl Marija iz Selenperka v Radlje, Kramar Anton iz Virštajna v Pristavo, Krampl Vanda iz Kojskega v Deskle, Kranjc Olga v dij. dom v Tolminu, Krevl Milena iz Kompol v okr. Trbovlje, Krivec Hilda iz Zarazbera v Pameče, Križ Gabrijela iz Dobravelj v Ajdovščino, Krkoč Jožefa iz Oseka v Ozeljan, Kronovšek Helena iz Kalobja v Polzelo, Kukuvičič Jožefa iz Mirne se preseli v LRH, Kušar Božena iz Vojnika v Celje, Kutin Ljudmila iz Javorja v Dolič, Lahajnar Marija iz Budanj v Vogrsko, Lapajne Jelka iz n. g. Herpelje v okr. Ljubljana-okolica, Lazar Benjamina iz Grahovega v Zakojce, Leban Klara iz Cerova v Šempas, Ledinšek Rozalija iz Jurkloštra v Prevorje, Legen Marija iz Stogovcev v dij. dom v Ljutomeru, Lenardič Jožica iz Povirja v Koper, Lipovec Stanislava iz Vrhavč v Veliko dolino, Logar Alojzija iz Poljčan v okraj Celje, Logar Srečko iz vaj. š. v Idriji k LOMO Idrija, Lužnik Marija iz Slovenskih Konjic v Celje, Makarovič Marija iz gimn. na osnovno šolo v Postojni, Makuc Marija in Vida iz Kovčic v Stanijel, Makuc Marija iz Prevol v Šentrupert, Makuc Marija iz Zapotoka v Cerovo, Makuc Venceslav iz Medane v Cerovo, Majdič Vera od Sv. Antona na Telče, Martinčič Marija s Kala v Zagorje ob Savi, Marn Helena iz Bušeče vasi v Dobovo, Marolt Stanislava iz Gradišča v Bilje, Marošek Marija iz Cerova v Višnjevik, Mastnak Stanislava iz Blagovne v Ponikvo, Mavrič Marija iz Ajdovščine v Dornberk Mavrič Vera iz Mislinja v Mislinjski jarek, Mencinger Majda iz Dornberka v Zadlog, Mešič Marija iz Trbovelj v okraj Koper, Mervič Vida iz Kanala v Most na Soči, Mervik Marija od Sv. Jederti v Malečnik, Meula Vida iz Portoroža v Maribor, Milanez Ivan iz Kamnja v Kovk, Milharčič Irma iz Nove vasi v Hrašče, Mikulič Oton iz Podčetrtka v Trbovlje, Mislej Vida iz Harij na Kal nad Kanalom, Mivec Marija iz Kosez v Novokračine, Mlekuž Marija iz Volarij v Tolmin, Moser Božidara iz Črne na Muto, Movern Terezija iz Planine v Kozbano, Muha Jolanda iz Hrpelj v Slivje, Muha Miroslava iz Zabiča v okr. ežana, Musar Anka iz čip. šole na vaj. š. v Idriji, Naglav Adolf iz Trbovelj na Dobovec, Naglav Ivana iz Brusnic v okraj Trbovlje, Nagode Antonija iz dij. doma v Tomaju na Unec, Nečimer Jelka iz Zreč v okr. Novo mesto, Nikolić Helena iz Vršca v Dol. Toplice, Novak Gabrijela iz Vrtojbe v Sred. Lokovec, Palčič Alojzij iz Obrova v Gračišče, Paulin Marija iz Dornberka v Grgar, Pavlič Stanko iz Bizeljskega v Dobovo, Pelicon Lenart iz Preh. doma v Tolminu v okr. Gorica v Bilje, Pirnat Marija iz Podnanosa v Koprivnico, Plavc Mira iz Kotelj v Strojno, Plevčak Mirko iz Dola pri Hrastniku v okr. Celje, Pogačar Alojzija iz Soče v okr. Koper, Pogačar Vida iz Zagorja ob Savi v Mamolj, Prelc Ivana iz Rodika v Slivje, Prelec Viktor iz Breginja v Bovec, Prislan Janko iz n. g. v Ljubnem v okr. Celje, Prislan Jože iz Smartnega ob Paki v Gorico ob Dreti, Punek Marija zi Gornje v Srednjo Kanomljo, Kundrič Ema iz Sred. Lokovca na Rakek, Pušnar Lidija iz St. Ruperta v okr. Gorico v Medano, Radej Milena iz n. g. Mirna peč v Mirno, Radovič Mirna iz Zagreba v Brežice, Rauh Marija iz Stare cerkve v okr. Kranj, Rapotec Karel iz Slivja na Rodik, Ribolica Ana iz Zakojca v Podnanos, Robič Sonja iz dij. doma na os. š. v Šmihelu pri Novem mestu, Rožič Mavra iz Krvavega potoka v Hrpelje, Rupič Helena iz n. g. v Polzeli v Celje, Rutar Ivana iz Tolmina v Breginj, Rauter Janez iz Štor v Šentjur, Saksida Milena na X. gimnazijo v Ljubljani je upokojena, Skender Oton v Markovcih je upokojen, Silvester Andreja iz Straže v Idrijo, Silvester Marija v Volarje, Simonovič Nada iz Zaječarja na n. g. v Tomaj, Sluc Milena iz n. g. v Bovcu na n. g. v Tolmin, Skubin Vera iz Solkana na vaj. šolo v Nov Gorico, Slak Marija z Mamolja v Zagorje ob Savi, Slokar Rastislav iz gimn. na osn. š. v Ajdovščini, Stegol Sonja iz Koprivnice v Vipavo, Svetina Miroslava namešč. na o. š. na Bledu, Šašek Ana iz Nove Gorice v Ljubljano, Skerle Tončka v Šentjerneju upokojena, Škraban Marjeta od Sv. Štefana v okraj Murska Sobota, Škulj Jožica iz Rečice ob Savi v Ljubno-Rastke, Škvarč Ljudmila iz Šempasa na Studenec pri Sevnici, Špacapan Milan iz Liboj v Žalec, Štanta Vida iz Mladinskega doma v Dutovljah v okraj Kranj, Štibler Ivan v Gruškovju je upokojen, Strancar Sava iz Gorjanskega v Komen, Štukelj Josipina iz Prevorja v Blagovno, Šuc Danica iz Slivja v Ljubljano, Taks Franc od Sv. Kunigunde v Tepanje, Terbižan Marta iz Slov. Konjic v okr. Gorico v Podnanos, Thorževskij Ana iz Šmihela v Novo mesto, Tomič Rozalija postavljena na osn. š. v Postojni, Tomišič Nada iz n. g. v Ilirski Bistrici v Sežano, Trotovšek Marija z Dobovca v Trbovlje II, Udovič Jolanda iz Prema v Novo vas, Ukmar Marija iz n. g. v Komnu v Vzg. zavod v Portorožu, Uran Antonija iz dij. doma v Tomaju v Ljubljano okolico, Uršič Albina iz n. g. v Kobaridu na n. g. v Bovcu, Valenčič Marija iz Novokračin v Koseze, Valentinčič Matilda iz Skomarij v Griže, Venturini Marija iz Ml. d. Dutovlje v Vrabče, Verbič Amalija iz Kambreškega v Vrhovče, Verboten Mira iz Malečnika v okr. Krško, Vidmar Marija iz Gaberja v Mali Slatnik, Višič Antonija z Gorice ob Dreti v Gornji grad — Lenart, Vodovnik Ivana iz Orle vasi v Šmartno v Tuhinju, Vodušek Ivan od Lenarta-Gornji grad v Letuš, Volk Alojzij iz Unca v okr. Sežana, Vrhovnik Pavla iz Zreč v Ljubljana-okolica, Zadnikar Alojzija iz Divače v Rodik, Zajc Albina, hon., iz gimn. v Novi Gorici na gimn. Ajdovščina, Zorn Magdalena iz Zagorja ob Savi na Kal nad Hrastnikom, Zorko Elizabeta v Brežicah — upokojena, Zupan Frančiška iz Dol pri Litiji v Zagorje ob Savi, Zupančič Drago iz vaj. š. lesne stroke na vaj. š. raz. str. v Ptuju, Zerjal Marčela iz Vrabč v Mlad. dom v Dutovljah, Zerjav Milan iz n. g. Herpelje v dij. dom v Kopru, Zibert Terezija iz Brusnic v Gaberje, Žvokelj Ana iz Kožbane v Budanje.

PREDMETNI UČITELJI:

Gabrovšek Marjeta iz Reke LRH na Pomožno šolo v Ljubljani,

Gorenšček Krista iz n. g. v Kobaridu v okraj Ljubljana okolica,

Hasl Drago iz Glasbene šole v Studijsko knjižnico v Ptuju.

Košorok Jože in Zora iz n. g. v Krškem v Ljubljano na n. g. Sostro,

Stepančič Marija iz gimn. v Idriji v Ljubljano,

Vivod Zoran iz I. gimn. v Celju na n. g. v Laškem,

Zadnek Leonarda iz n. g. v Tomaju na n. g. v Piranu,

Jurko Stanislav v Zalcu je upokojen 1. 9. 1955.

PROFESORJI SRED. ŠOL:

Črepinšek Danica iz gimnazije v Brežicah na gimnazijo v Celje,

Kolarič Viktorija v Crnomlju na lastno prošnjo razrešena,

Kraigher Uroš iz I. gimnazije v Ljubljani k Založbi Mlad. knjige v Ljubljani,

Logar Tatjana iz gimn. v Ravnah na Koroškem v okr. Kranj,

Novak Majda iz gimn. v Kamniku v okr. Slovenj Gradec,

Novotny Tea iz gimn. v Ptuju v Trbovlje,

Polgar Ingrid postavljena na gimn. v Novi Gorici,

Puccelj Ivan iz gimn. Črna v Ravne na Koroškem,

Robek Mija iz n. g. v Podgradu v Ljubljano okolico.

Snoj Jožica iz n. g. v Zagorju ob Savi v Ljubljano,

Šotošek Janko iz n. g. v Tomaju v Ljubljano,

Šterle Larijan iz Doma gradb. sr. šole v Ljubljani na Zavod za glasb. vzg. v Ljubljani,

Zadnek Milan iz n. g. v Tomaju na n. g. v Piranu,

Žorga Ludvik iz n. g. v Sostrem k TZ LRS v Ljubljani.

STROKOVNI UČITELJI:

Borko Rozina iz Idrije v Ptuj,

Gorup Marija iz Črnega Kala v Dutovlje,

Jalen Iva iz Železnikov na n. g. v Radovljici,

Lenardič Stanko iz Hrpelj v okraj Koper.

Na lastno prošnjo sta razrešena: Noč Emil na gimn. na Jesenicah in Ručna Anton na kmet. gospod. šoli Ravne.

Za upravnika šolskih delavnic pri Gost. šoli v Ljubljani je imenovana Popovič Milena iz ZGP v Šmarjeških Toplicah.

VZGOJITELJI-(CE):

Avguštin Erna iz ot. v. Sp. Šiška v Zg. Šiško, Balon Marija v Ilirski Bistrici podala ostavko, Camplek Marija iz ot. v. Loke v Toplice pri Zagorju ob Savi, Jeram Damira iz ot. v. Kamna gorica na Koroško Belo, Kovačič Poldka iz ot. v. Jesenice v Trbovlje, Miklavec Adrijana iz ot. v. Lokev v Sežano, Müller Kornelija iz Otr. doma v Polzeli v ot. v. v Ravne na Koroškem, Mramor Jožica iz dij. d. v Metliki v Ljubljano, Neuman Marijana iz Otr. doma v Polzeli v Radovljico, Fabjan Valentina iz ot. v. v Sežani v Lokev, Steinberger Štefka podala odpoved, Pečnik Milka iz Mlad. d. v Celju v otr. v. v Žerjav, obč. Črna, Vohlmut, Strempfelj Zofija podala odpoved.

Naš tisk je odličen pripomoček sodobnega pouka

Očitku, da je naša splošno izobraževalna šola verbalistična, da daje premalo praktičnega znanja, da našega učenca in dijaka premalo pripravlja za samostojno življenje, se izogibamo na vse načine in skušamo ustreči zahtevam sodobne socialistične družbe. V primeri s prvimi leti po vojni so naše šole že precej napredovale. Izpopolnile so se učiteljske in mladinske knjižnice, zbirke učil in učbenikov, a še od daleč nimajo vsega, kar bi pri današnjem pouku potrebovali, čeprav je v marsikatero šolo že prodrl radio, diaskop in ozkotračni film. Težavne so priprave na pouk, če učitelj nima primernega gradiva ali mora stopiti pred učence z določeno učno snovjo in jim odgovarjati na najrazličnejša vprašanja, na katera ni pripravljen.

Poleg učbenikov za višje šole in poljudnoznanstvenih knjig je naš dnevni in revialni tisk eno izmed najboljših sredstev, ker je opremljen s slikami, risbami, skicami in diagrami. Kako prisluhne ves razred, če k svoji razlagi še dodamo: poglejmo, kaj piše o tej stvari naš dnevni časopis — in članek preberemo. Le žal, da to še vse premalo uporabljamo. Ko so bili v rabi še stenčasi, so bili polni časopisnih izrezkov. Učenci in učitelji so jih zbirali in dopolnjevali z njimi svoje stenčase. In danes? Kako popolnejši in pestrejši so današnji časopisi! Če že drobno tiskani in z majhnimi slikami opremljeni članki brez episkopa niso prikladni za razredno učilo, so pa tem večje vrednosti za pripravo na pouk. V njih je zbran zaklad poljudne znanosti in umetnosti. Njihova vsebina posega v sleherno zanimivost narave in človeške dejavnosti. V prizadevanju, da ustreže bralčevi radovednosti in vedoželjnosti, hkrati pa v borbi za ozko odmerjen prostor, mora novinar skrčiti svojo temo na minimum, vendar pa podati pregledno sliko predmeta, ki ga ob ravnava. Zaradi zgoščenosti, jedrnatosti in preglednosti so mnogi članki boljši kakor obširno pisane knjige. S tem pa ni rečeno, da so nam te nepotrebne. Oboje se med seboj dopolnjuje.

Rad bi navedel nekaj primerov, iz kakih sto izrezanih člankov iz naših dnevnikov in tednikov, ne da bi bili izbrani s kakim posebnim namenom. V šestih zbirkah se vrstijo šolstvo, kmetijstvo, zemljepis in zgodovina, književnost, zanimivosti in reklama. V zbirki »šolstvo« je zbrana snov iz šolske problematike, ki jo štak poznamo. Potem iz »kmetijstva«: Zemlja obilno poplača trud, če ji z ljubeznijo in voljo strežeš (reportaža), Obiskali smo kmeta, Slabi travniki in živinoreja na Kozjanskem, Kmet naj bo proizvajalec za skupnost, Petnajst milijonov za pospeševanje kmetijstva, Kako je delovala Thomasova žlindra, Kruh, glavna hrana našega kmečkega prebivalstva. Iz »zemljepisa in zgodovine«: Obširne razprave o Indiji, Burmi, Egiptu še tole, V vesoljstvu je približno 40 milijard zvezd, Atomski zemljevid (skica), Indonezija, Filipini, Gospodarski uspehi Švice, gostota prebivalstva in prirastek, Mount Everest in njegovi sosedje, Avtocesta Ljubljana — Zagreb, Zibelka prvega maja, Zemljevid banduške konference, slavnostne številke Prvi maj, 29, november, Ob 60-letnici maršala Tita, Po krškem okraju, 500 let Celja, Štajerska v borbi, Tretji kongres Zveze borcev. Iz »književnosti«: Ob 400-letnici slovenske knjige, 35 let po smrti Ivana Cankarja, Miroslav Krleža, Hans Christian Andersen, Knjižni programi slovenskih založb. »Zanimivosti«: Ali bo zmagalo umetno vlakno?, Obširne geofizikalne meritve po vsem Prekmurju, Kako pomagati delavcem in nameščencem da lastne hiše, Človeška blaznost (atomska vojna), Kako nastane Slovenski poročevalec, Največji informacijski urad na svetu, Kardelj: Socialistična demokracija. »Reklama«: Od kotlička do sodobnega prehrambenega kombinata, Tovarna glinice in aluminija v Kidričevem, 60 let tovarne tehtnic v Celju, Hrastniški steklarji se pripravljajo na 100 letnico tovarne, 35 let Metalne Maribor, Od kovačnice do Železarne Štore (vsi članki bogato ilustrirani). Pri reklami je treba omeniti, da jo opremljajo značilne risbe, uporabne pri risanju. Še nekaj besed o reviji »Tovariš« ki že enajsto leto prinaša zanimive članke, zlasti pa slike. Iz njih je moč sestaviti nešteto učnih ur in predavanj ob živih slikah s primernim episkopom za vsak razred, za vsakega učitelja in najzahtevnejšega predavatelja ljudske univerze. Žal, da gre vse to tiskano in slikano bogastvo znanja mimo nas in se v najboljšem primeru zopet znajde v papirnici. Ob teh primerih pa niso vštete mnoge revije z bogatim gradivom, ki jih je škoda izrezovati.

Ob marljivem nabiranju se zbirke množijo, zato je potreben poseben kartotečni sistem, da zaželeno čimprej najdeš. Pred kratkim je izšel Priročni leksikon; vsakdo si ga želel, šole pa bi ga ne smele pogrešati. In če bi nam še kdo sestavil knjigo o iznajdbah od preprostega orodja do najnovejših strojev in potrebščin kulturnega človeka, bi bilo naše šolsko delo še lažje.

-nik

„Radio in šola"

Namesto našega uvoda k prvi številki priročnika »Radio in šola« priobčujemo nekaj točk iz brošure, ki jo je izdala UNESCO na podlagi mednarodne ankete o šolskem radiu.

Naloge:

Svetovalni odbor za pouk po radiu pri UNESCO izjavlja soglasnost s sledečimi načeli ...

1. Vse države žele organizirati radijske oddaje za šole. Te oddaje ne morejo nadomestiti rednega pouka niti mu ne konkurirajo, pač pa ga dopolnjujejo, bogate in poglabljajo.

Delež radia pri pouku je lahko različen, kakor je pisana tematika in narava oddaj samih. Odvisen je od organizacije in posebnosti tako šolskega procesa kakor radia v posameznih državah in od sredstev, ki z njimi posamezne postaje razpolagajo. Ocena njegove vrednosti pa je kljub temu lahko enotna, in sicer:

šolske oddaje dvigajo v učencih zanimanje tako za preteklost kakor za sedanjost in jim pomagajo, da bolje razumevajo dogodke v svetu;

razvijajo jim smisel za branje, učenje in razmišljanje;

oblikujejo njihova estetska čustva in jim budijo ljubezen do umetnosti..

2. Radio lahko uporabljamo v učne in vzgojne namene različnih metod in načinov, od njih so posebno važni:

nastopi odličnih osebnosti;

prireditve dramskih del, dramatizacije, reportaže in ostale oblike, ki ustvarjajo poslušalcu občutek, da »prisostvuje« dogodkom;

dobro pripravljene izvedbe umetniških del (glasbenih, gledaliških, književnih in radiofonskih).

3. Radijska šola vpliva na kritičnega duha mladih poslušalcev in oblikuje njihov okus. Razen tega omogoča družbi in šoli, da se med seboj laže razumeta in dopolnjujeta.

Uporaba in priprava.

1. Morda bo prav, če smatramo posamezno oddajo kot osrednji element učnega procesa; ta sestoji iz treh delov: iz uvoda v temo, iz oddaje same in iz uporabe, to se pravi, da napravijo poslušalci iz tega, kar so slišali, koristne zaključke. Prvi in poslednji del potekata v razredu pod vzgojiteljevim vodstvom, oddajo pa ustvarja posebno osebje radijske postaje po navodilih pedagoških strokovnjakov.

2. O harmoničnem odnosu med temi tremi stopnjami danes pravzaprav še premalo razpravljamo, čeprav je jasno, da je važen za večino šolskih oddaj, ne pa prav za vsako. So oddaje, na katere je treba učence dobro pripraviti in ki zahtevajo veliko dopolnil. Nekatere oddaje povedo same po sebi dovolj in ne potrebujejo ne uvodnih ne dopolnilnih komentarjev. So pa tudi take, ki jim spremne pojasnitve uspeh celo kvarijo.

3. Za boljši uspeh izdaja večina radijskih postaj različen informativen material k šolskim oddajam, in to predvsem letni program oddaj; objavljajo ga nekaj mesecev pred pričetkom šolskega leta. V njem navajajo smoter posameznih ciklusov, naslove oddaj in kratke opombe k vsebini ter vključevanju tem v učni načrt. Ti podatki omogočajo vzgojiteljem, da organizirajo svoje delo in da prilagode oddajam svoj urnik, v kolikor pač morejo in žele.

Nekatere ustanove izdajajo vsake tri mesece dokončen program na listu velikega formata, da lahko v šolah visi na vidnem mestu v zbornici.

Nekatere ustanove izdajajo brošure ali priročnike za vzgojitelje s podrobnimi pojasnili k posameznim ciklusom,

kot na primer:

kakšen je vzgojni in učni smoter ciklusa, kako obsežen je, naslove poedinih oddaj in v kašni zvezi je ciklus s šolsko snovjo;

katere knjige in vizuelna nazorila naj uporabljajo vzgojitelji in učenci za dokumentacijo k posameznim temam; katera sredstva predlagajo za pripravo učencev pred poslušanjem in kakšne dejavnosti priporočajo po oddaji (jasno je, da zahteva obdelava te točke mnogo iznajdljivosti).

Nekatere ustanove izdajajo tudi brošure za učence; zvečine so to ilustracije, ki dopolnjujejo oddaje s podobami ali pa sugerirajo učencem oblike individualnih oziroma kolektivnih vaj.

4. Pripravne in dopolnilne vaje imajo lahko najrazličnejše oblike, morajo pa se seveda prilagoditi vsakemu poedinemu primeru. Glavna naloga priprave je, da vzbudi v učencu željo poslušati oddajo in da mu nudi potrebna pojasnila. Dopolnilne vaje gredo v glavnem za tem, da preverijo, kako so učenci osvojili oddajo, da popravijo morebitne nesporazume in da usmerjajo dejavnost, ki jo oddaja lahko v učencih izzove.

V pripravi vzgojitelj na kratko navede teme, pripravi po potrebi zemljevid, napiše na tablo osebe ali kraje, ki jih oddaja omenja, pokaže morda slike, ki spadajo v okvir teme itd.

Dopolnilne vaje. — Mlajši učenci odigrajo (v pantomimi, prizoru) ali pripovedno ponove vsebino oddaje, jo narišejo ali modelirajo. Starejši učenci razpravljajo o temi tudi preko njenega okvira, sestavljajo albume slik, zbirajo časopisne izrezke, ki se nanašajo na podano temo, prirejajo izlete v kraje, ki so z oddajo v kakršnikoli zvezi, ali pa se sami lotevajo sličnih nalog, enostavnih poskusov, opazovanj itd.

6. Vse delo okoli šolskih oddaj zahteva tesnega sodelovanja med radiom in vzgojitelji ter pravilno razumevanje od ene in druge strani. Uspeh bo seveda tem boljši, če sloni delo že na dolgoletnem in obojestranskem medsebojnem izkustvu. Mnogo pa bi doprinesla k uspehu tudi predhodna priprava učnega kadra; kdor se pripravlja za vzgojiteljski poklic, naj že med šolanjem spoznava uporabo radijske šole. Že aktivni vzgojitelji pa naj bi svoje pedagoško znanje izpopolnili še v tej smeri.

7. Ne bo odveč pripomniti še tole. Pri izrazito centraliziranem in trdem učnem sistemu je potrebna čim tesnejša zveza med vsebino pouka in vsebino oddaj. Kjer pa je šolski sistem prožnejši, so lahko oddaje mnogo bolj svobodne, vendarle pa dosezajo svoj smoter.

„Tešekkür ederim!"

Ti besedi povesta v turškem jeziku nekako isto kar v našem »Hvala Vam!« Vendar pa bi za tisto, kar so nam nudili turški kolegi, ki so organizirali naše tritedensko bivanje v Istanbulu, Bursi in Ankari, moral človek imeti nekoliko večji besedni zaklad, poznati bi moral še kakšen izraz, ki bi dal naši zahvali vse bolj krepak poudarek. Sicer so turški kolegi v svoji skromnosti na vsakem koraku izjavljali, da nam tega, kar smo jim lani dali mi v Jugoslaviji, ne bodo mogli zlepa povrniti, vendar se mi vse bolj dozdeva, da je bila njih prizadevnost, nuditi prvi jugoslovanski skupini prosvetnih delavcev, ki po tolikih letih popolne odtujitve prihaja mednje, čim več, še večja od naše.

Trideset turških kolegov in kolegic je lani prišlo v Jugoslavijo (o njihovem obisku v Sloveniji je takrat »Prosvetni delavec« objavil daljše poročilo), trideset sindikalnih aktivistov pa je letos vrnilo obisk in s tem tudi vzpostavilo redno zamenjavo prosvetnih delavcev obeh prijateljskih držav. V skupini smo bili tudi štirje Slovenci.

Kot vodja potovanja je to pot preizkušal svoje sposobnosti sekretar Centralnega odbora Združenja učiteljev in profesorjev tov. Mitar Mitrovič. Vse, kar smo mu zamerili, je bilo, da nas je tja in nazaj vodil preko Soluna, namesto vsaj enkrat tudi po dokaj krajši poti čez Sofijo, saj v Grčiji nismo nikjer izstopili. Sicer pa smo bili mi z njim lahko bolj zadovoljni kot on z nami, ki smo bili za vzdrževanje vzorne discipline le nekoliko prevelika družina.

*Uzumköprü se imenuje obmejna turška postaja, ki nas je sprejela. Sprejela v pravem pomenu te besede, kajti iz Istanbula nam je bratska organizacija prosvetnih delavcev Turčije poslala naproti dva svoja funkcionarja, ki sta odtlej sk

Založba »Obzorja« in potrebe naših šol

Pred dobrima dvema mesecema je mariborska založba Obzorja izdala okusno opremljen, pregledno urejen in zelo informativen katalog, ki se od običajnih katalogov knjižnih podjetij razlikuje v toliko, da ne vsebuje samo seznama že izdanih del in programa bodočih izdaj, marveč nas hkrati seznanja z linijo založbene dejavnosti. Katalog so poleg založbinih poslovnih prijateljev prejele tudi vse slovenske šole. Zaradi tega bi ga pravzaprav ne bilo treba še posebej omenjati. Ker pa je založba s svojo dosedanjo, posebno pa bodočo založniško dejavnostjo neposredno posegla v življenje naših šol ter delo prosvetnih delavcev in učeče se mladine, ne bo odveč, če z nekaj besedami opozorimo prav na to plat založbine založniške politike. V omenjenem katalogu je obrazložena z naslednjimi besedami:

»Založba nikakor ni mogla mimo tradicije, ki jo ima Maribor v pedagoški književnosti. Bila je torej njena dolžnost, da to tradicijo nadaljuje in s svojo dejavnostjo podpre vzgojna prizadevanja naše skupnosti.«

Kakor je razvidno iz programa založbe, se je njeno vodstvo odločilo, da v ta namen posveti izdajanju šolskih priročnikov posebno pozornost. To je tudi storila, kar je razvidno iz založbinega programa za poslovno leto 1955/56. Med priročniki, ki bodo pomagali prosvetnim delavcem preko marsikatere težave, naj navedemo naslednje:

Stanko Janež: Slovenska književnost. (Druga popravljena in dopolnjena izdaja). Prva izdaja te knjige je bila razprodana v nekaj dneh. Druga izdaja tega važnega priročnika bo temeljito popravljena zamašila občutno vrzel pri poučevanju zgodovine slovenske književnosti.

Stanko Janež: Vsebina slovenskih literarnih del (I. in II. del). V obeh zvezkih je zbrana kratka vsebina vseh pomembnih slovenskih literarnih del ter hkrati navedena tudi kratka oznaka vsakega posameznega dela glede na pisčev stil, pomembnost dela, jezik itd. Knjigi sta torej namenjeni srednješolski mladini kot pomoč pri obnavljanju literarno zgodovinskih snovi.

Dr. Fran Šijanec: Zgodovina sodobne slovenske likovne umetnosti. Knjiga zajema vse svetovno slovstvo. Napisana je v esejističnem slogu in glede biografskih in bibliografskih podatkov povsem zanesljiva. Njeno vrednost še povzdiguje sodobna sociološka metoda s katero je napisana, in obilno ilustrativno gradivo.

Vladimir Primic: Literarni priročnik. Knjiga je alfabetsko urejen tolmač vseh neštetih strokovnih izrazov, pojmov in poimenovanj s področja literarne teorije, literarne zgodovine, poetike, metrike itd. Služila bo vsakomur, ki se bo hotel informirati o tem ali onem literarno teoretičnem terminu ali pojmu.

Omenimo naj še, da bosta pri Založbi izšla dva priročnika o risanju in sicer **Iva Jančiča «Risanje v osnovni šoli«** in **Mavricija Zgonika »Risba v geografiji«.** Prva knjiga bo pomagala učitelju izbirati risarsko snov, ki je urejena po preizkušenih psiholoških in metodoloških principih. V Zgonikovi knjigi pa bodo predavatelji zemljepisa našli mnogo dragocene snovi, kako naj se pri poučevanju tega predmeta s pomočjo risb izognejo nevarnosti navadnega verbalizma.

Založba Obzorja pa je pomislila tudi na koristne priročnike, namenjene najmlajšim učencem. Izdajala bo cenene knjižice, ki naj predpisano učno snov utrdi, poglobi in razširi na nevsiljiv, dojemljivosti in razvojni stopnji otrokove duševnosti prilagojen način. Pri tem pa bodo knjižice skušale tudi estetsko vzgajati.

Prva knjiga te serije je **Hudalesa Oskarja »Vcelo potovanje«.** Namenjena je učencem tretjega in četrtega razreda osnovnih šol. V njej so v obliki razgibane potopisne povesti na epski način obdelani vsi osnovni pojmi iz domoznanskega pouka na splošno. Konkretizirani pa so s številnimi fotografijami in risbami, kar bo učencem teh razredov pomagalo utrditi in pojmovno približati vse teoretsko pridobljene pojme domoznanskega pouka.

Isti pisec je za poživitev zgodovinskega pouka pripravil zbirko **»Bilo je nekoč«.** V njej bo v tekočem šolskem letu izšlo deset zvezkov zgodovinskih povestic (vsak mesec ena). Povestice, ki jih je ilustriral priznani slovenski ilustrator Janez Vidic, v epski obliki obravnavajo važnejše dogodke človeške preteklosti. Založba bo torej z njimi pomagala učencem višjih razredov osnovne šole in nižjih razredov gimnazije usvajati zgodovinsko snov na način, ki je najbolj primeren stopnji njihovega duševnega razvoja.

Zavedajoč se občutnega pomanjkanja primernih učil, je založba začela izdajati stenske slike, zaenkrat iz področja biologije. Naslikal jih je akademski slikar Janez Vidic v treh barvah in v velikosti 70 × 100 cm. Nalepljene so na platno in opremljene z dvema paličicama. Doslej je izšlo šest slik, na katerih so upodobljene kobilica, polž, rak, golob, riba in domača mačka. Posebna »vrlina« teh slik je ta, da stanejo posamezne samo 650 dinarjev, celotna serija pa 3900 dinarjev.

Kar smo tu omenili še ni vse, kar je Založba Obzorja namenila vzgojiteljem in učencem. O tem pa prihodnjič.

J. R.

Obiščite Slovenski šolski muzej

Nad pet tisoč šolnikov poučuje v različnih šolskih ustanovah v naši ljudski republiki in njim prvenstveno je namenjen šolski muzej, kjer je prikazan razvoj šolstva na Slovenskem in zbrano dokumentarno gradivo, ki ta razvoj pojasnjuje. V njem so zbrana učila, učbeniki, priprave učiteljev, izdelki učencev, ped. tisk, listine in uradni dokumenti, ki pričajo o nastanku in delovanju šol, razvoju pouka, šolskih in strokovnih organizacij, skratka vse, kar je v zvezi s šolo in poukom. Šolstvo na Slovenskem sega v XIII. stoletje in začetki slovenske osnovne šole v dobo reformacije. Prva slovenska tiskana knjiga je bila šolska knjiga. V minulem stoletju je šola opravila važno buditeljsko vlogo, ko se je oblikovala nacionalna zavest v slovenskem ljudstvu. Odločen odpor našega naroda proti potujčevanju, ki so ga tujejezične šole pospeševale, dokazuje, kako so slovenski šolniki po letu 1848 odločno nastopali za uvedbo slovenščine kot učnega jezika v šoli. Razviden je nagel napredek šolstva po letu 1869 in delo naprednih prosvetnih delavcev za kulturni napredek našega naroda. Za primer naj navedemo samo časopis Učiteljski tovariš, ki je izhajal od 1861 do 1941 leta in je bil najstarejši slovenski časopis. V svojem dolgoletnem izhajanju je mnogo pripomogel, da se je šolstvo na Slovenskem razvilo in doseglo tako višino. V muzejski knjižnici je zbran številen pedagoški tisk od prvih poskusov samostojnega udejstvovanja na pedagoškem področju do Slovenske šolske Matice, ki je v tridesetih letih delovanja izdala vrsto izvirnih pedagoških del. Vse to gradivo je pomembno za poznavanje in razumevanje šolstva, zato naj bi se z njim seznanili učitelji in profesorji.

Slovenski šolski muzej ima svoj začetek že v letu 1898, ko so šolski učiteljskih društev, da bi z njim prikazala napore in uspehe slovenskega učiteljstva za slovensko šolo. Premajhno razumevanje članstva in težave z muzejskimi prostori so povzročile, da so ga leta 1910 ukinili. Na pobudo bežigrajske poskusne šole je bil ponovno ustanovljen maja 1938 leta. Prve kolikor toliko primerne prostore ima muzej šele od oktobra 1953 dalje, ko se je preselil z osnovne šole na Ledini v sedanje prostore na Poljanski cesti št. 30., v vzhodni del dijaškega doma Ivan Cankar. Muzej je ločen od internata in ima poseben vhod. Prostori so sicer majhni, dovoljujejo pa skromen prikaz zbranega gradiva. Lani in letos so si ga ogledali številni obiskovalci. Med njimi je bilo največ dijakov učiteljišč. Veliko prosvetnih delavcev pa muzeja ne pozna in mnogi niti ne vedo zanj. Zato ne moremo biti zadovoljni z dosedanjim obiskom. Že v začetku smo povedali, da je muzej namenjen šolnikom, čeprav je gradivo zanimivo tudi za druge obiskovalce. Mnogi mislijo, da je to razstava šolskih izdelkov, kakor jih prirejajo ob zaključku šolskega leta nekatere šole. V muzeju so glavni razstavni predmeti grafikoni, panoji in zemljevidi s podatki o šolstvu v različnih obdobjih. Učbeniki in ostali dokumenti, ki so nameščeni v vitrinah, le dopolnjujejo gradivo na grafikonih in zemljevidih, da je laže razumljiv prikazani razvoj šolstva. V muzejski knjižnici so zbrani šolski učbeniki vseh vrst šol od XVII. stoletja dalje in so živ dokaz, kako težak je bil boj v preteklosti za slovensko šolo. Razen učbenikov je v njej zbrana obširna literatura, ki so jo uporabljali šolniki za študij in samoizobraževanje. Zbrani so tudi mladinski listi, literarna in znanstvena dela slovenskih šolnikov.

Najteže je zbrati stare šolske dokumente, učbenike in učila. Že večkrat smo prosili prosvetne delavce, da bi pomagali pri zbiranju, toda odzvali so se le nekateri. Na šolah je še sedaj najti za muzej važne predmete. Ko je na primer tov. Bela Horvat, inšpektor v Murski Soboti, opozoril muzej na staro računalo, smo odšli z njim v Beltince in našli na podstrešju šole ne le staro računalo, ki doslej ni bilo opisano še nikjer, ampak tudi šolsko tablo iz usnja, kakršne so rabili okoli leta 1870, kakor poroča Ivan Lapajne v svoji knjižici »Kranjsko ljudsko šolstvo«, ki je izšla leta 1871. Razen tega smo dobili še star globus iz leta 1840. Taki predmeti so dragocen prispevek k zbirkam muzeja in važni za proučevanje pouka posameznih predmetov. Šolski upravitelji bodo gotovo našli na podstrešjih in v kleteh marsikaj, kajti leta 1938, ko so iskali gradivo za muzej, prav gotovo niso povsod dobro pregledali, kaj je še ostalo ohranjenega. V »Objavah«, ki jih izdaja SPK LRS, je v junijski številki priobčena prošnja muzeja, da bi šole poslale podatke o učencih in učiteljstvu za dopolnitev kronik, ki jih ima muzej v svoji zbirki. Ustanove, ki pa so bile ustnovljene po letu 1945 in ravnateljstva gimnazij, pa naj bi poslala izvlečke kronik s podatki o ustanovitvi šole, o šolski stavbi, nazivu šole, skratka s podatki, ki pojasnjujejo nastanek in delo ustanove.

Po dosedanjih izkušnjah nudijo največjo pomoč pri zbiranju gradiva za muzej obiskovalci, ker se seznanijo pri obisku z delom muzeja in spoznajo vrednost zbranega gradiva. Zategadelj vabimo prosvetne delavce, da bi obiskali naš muzej čimprej.

Ostanek France

II. Geografski seminar

Ob koncu letošnjega šolskega leta, od 21. do 25. junija, je bil v Ljubljani II. geografski seminar za profesorje in predmetne učitelje. Seminar je ob podpori Sveta za prosveto in kulturo LRS organiziralo Geografsko društvo Slovenije, Odsek za geografski pouk. Od 93 prijavljencev je obiskovalo seminar 87 udeležencev. Od tega ena tretjina profesorjev in dve tretjini predmetnih učiteljev, med njimi tudi trije učitelji.

Osrednji del seminarja je bil posvečen lokalni geografiji. Ta je bila namreč preteklo leto na novo uvedena v IV. razred gimnazije v okviru geografije Jugoslavije oziroma Slovenije. Lokalna geografija je bila vpeljana namesto predvidenega predmeta »gospodarska in družbena znanja«, ki naj bi »učence in njihovega vzgojitelja čim bolj zbližal z življenjem, ki se razvija zunaj šole, da bi učenec in njegov vzgojitelj prišla v stik z gospodarstvom in s tehniko svojega bližnjega in daljnega področja, pa tudi z organizacijami in ljudmi, ki na tem področju žive in ustvarjajo novo socialistično vsebino«. Ker pa se je pokazalo, da zaenkrat ne kaže uvajati ta novi predmet, ker velik del snovi lahko v polni meri nudijo drugi predmeti, predvsem geografija, so uvedli lokalno geografijo.

Druga vrednost lokalne geografije je v tem, ker zbližuje na zelo posrečen način geografsko poučevanje z geografskim proučevanjem. Po tej poti bo geograf lepo in uspešno združil geografsko proučevanje svojega kraja s svojim šolskim delom. Hkrati je to pot, ki bo pripeljala do tega, da bo pouk bolj življenjski, da bo naša šola manj odmaknjena in da bo zakoreninjena v širokem življenjskem utripu svoje okolice. Vsega tega se je Geografsko društvo v polni meri zavedalo in zato tudi posvetilo II. geografski seminar vprašanjem lokalne geografije.

V okvirnem in po pomenu uvodnem predavanju je prof. dr. S. Ilešič podal osnove geografske razdelitve Slovenije, nakazal pokrajinske enote in s tem tudi podal glavne smernice za podrobno razdelitev Slovenije v okviru večjih prirodnih enot. Oboje je namreč potrebno pri proučevanju in poučevanju lokalne geografije. Obenem je dal obilo vzpodbud in napotkov za nadaljnje proučevanje pokrajin, v katerih poučujejo posamezni geografi. Asistenta I. Gams in M. Šifrer sta v predavanjih vrednotila, kakšen pomen imajo prirodnogeografske osnove pri proučevanju lokalne geografije, in hkrati skušala podati napotke za delo na terenu. Asistenta dr. V. Kokole in Klemenčič V. sta razčlenjevala antropogeografske aspekte, ki so potrebni pri ustvarjanju sodobnega geografskega pogleda v manjših pokrajinskih enotah.

Drugi del seminarja je bil posvečen metodično - pedagoškim problemom geografskega pouka na nižji gimnaziji. Prof. M. Avsenak je osvetlil nekatere principe iz metodike regionalne geografije na nižji gimnaziji. Republiški inšpektor Oblak je v svojem predavanju opozoril na vrsto problemov geografskega pouka pri nas, pa tudi osvetlil problematiko geografskih učil. Profesor S. Gogala je s pedagoško-metodičnega vidika kritično pretresel učni načrt in učbenik geografije za 1. razred gimnazije.

Posebnost seminarja so bile razstave. V geografskem inštitutu univerze je bila v ta namen razstavljena novejša geografska literatura, tuja in domača. Geografski muzej Slovenije pa je pripravil razstavo, ki je prikazovala izdelavo reliefa. Ta razstava je imela predvsem ta namen, da vzpodbudi posamezne geografe in šole, da začno sami z izdelovanjem reliefa svojih šolskih okolišev. Obenem je Geografski muzej razstavil enostaven, pa vender zelo plastičen relief iz steklenih plošč, ki more odlično služiti pri pouku. Udeleženci so izrazili željo, da se začno ti reliefi izdelovati serijsko. Razstavljene so bile tudi stenske karte za občo geografijo, ročni zemljevidi, tuji geografski učbeniki, metodični priročniki in podobno. Hkrati je bilo razstavljenih nekaj geografskih učil, ki so jih izdelali posamezni geografi. V Državni založbi Slovenije je bila za udeležence seminarja prirejena razstava geografskih učil, ki jih izdelujejo pri nas. Pokazalo se je, da so šole premalo seznanjene s tem, kar ima Državna založba na razpolago.

Udeleženci seminarja so imeli vsak večer priliko spoznati šolsko mladinsko zvezdarno, ki jo vodi prof. Kunaver. Na zvezdarno so bili opozorjeni predvsem zaradi ekskurzij, ki jih geografi prirejajo med šolskim letom. Tedaj je pogosto prilika, da dijaki obiščejo zvezdarno, na primer takrat, ko morajo zaradi slabih železniških zvez v jutranjih ali večernih urah čakati na postaji.

Zadnji dan je bila ekskurzija v Škofjo Loko in na Sorško polje. Ekskurzija je pomenila demonstracijo teoretičnega dela seminarja o lokalni geografiji.

Ob zaključku saminarja je predaval škorski geograf prof. Hasseck, ko se je prav tedaj mudil v Jugoslaviji. — V celoti je seminar lepo uspel. Uspešno se je pokazalo zlasti to, da je bil seminar v glavnem posvečen enemu samemu problemu. To obliko kaže obdržati tudi vnaprej. Prav tako kaže za prihodnje razširiti ekskurzijski del seminarja. Predavanja in razgovori so dali marsikatero orientacijo za prihodnje. Sprejete so bile številne sugestije, nasveti in sklepi. O tem pa ob drugi priliki kaj več.

OzGP

Spet smo šli na delo . . .

Že četrte letne počitnice smo izkoristili za intenzivno delo v našem zboru.

V pomladanskih mesecih se je odbor UPZ dogovoril s Turističnim uradom Dubrovnika za 12 dnevno bivanje zbora v tem sončnem mestu.

10. 7. zjutraj smo prispeli na cilj. Na obali so že čakali tramvaji in nas odpeljali v mesto. Na vsej poti nismo mogli odvrniti pogleda od cvetočih oleandrov, ki so se prelivali v čudovitih barvah in od morja, kjer bomo uživali v prostem času. Pred »Dubravko« smo se ustavili in tam so nas takoj razporedili k dubrovniškim gospodinjam, da nam bodo nudile streho za 12 dni. Tudi smo zvedeli, kje se bomo hranili in kje bodo pevske vaje.

Kako pa je potekalo delo? Moški so imeli vaje v Muzički školi, ženske pa v dvorani mestnega orkestra. Vaje so bile dopoldne od 8. do pol 12. ure in popoldne ali zvečer po 2 do 3 ure. Dirigent tov. Gregorc je pripravil podroben načrt, in sicer dopoldne ločene, popoldne ali zvečer skupne vaje s študijem novega programa, vselej pa tudi obnova, dopolnjevanje in izpopolnjevanje starega programa. Pri delu sta pomagala tovarišica Kalinova in tovariš Horvat, oba člana zbora. Moški so vežbali tudi nekaj pesmi za moški zbor, da bodo lahko kdaj zapeli. Vaje so bile naporne; ko je sonce pripekalo, je prodrlo tudi skozi zavese, da smo si vsi brisali pot s čela, vendar nam to ni vzelo dobre volje. Med vajami smo tudi razpravljali o raznih načrtih, med katerimi je bil najvažnejši priprava na 30-letnico zbora.

Odbor je dobil med bivanjem v Dubrovniku zvezo z vodstvom Dubrovniških letnih iger in organiziral promenadni koncert pred katedralo. Številno občinstvo je nagradilo pevce z dolgotrajnim ploskanjem. Med poslušalci so bili domačini in tujci, tamkajšnji Slovenci pa so izročili dirigentu cvetje in zahvalno pismo za užitek, da so mogli daleč od svoje ožje domovine slišati lepo slovensko pesem.

Večina članov je šla na festivalske prireditve. Vsem bodo nepozabne predstave »Hamleta« na trdnjavi Lovrijenac, »Ifigenija na Tavridi« v parku Gradac, »Novela od Stanca« in »Tirena« pred palačo Sponza, koncert dunajskega kvarteta v atriju Knežjega dvorca itd.

Za vsakega člana zbora je bil pomemben obisk Dubrovnika tudi zato, da si je ogledal čim več zgodovinskih spomenikov. Pod strokovnim vodstvom smo organizirali ogled znamenitosti. Bili smo na obzidju v muzejih in na razstavah, na Lapadu in Lokrumu, nekaj podjetnih je bilo tudi na Srdži.

Izreden je bil tudi izlet v Kotor. Ob pogledu na serpentine, ki se dvigajo nad mestom in vodijo v notranjost Črne gore, smo si zaželeli vzpeti se po njih in si ogledati neznane predele domovine, vendar smo morali reči: to pride drugič na vrsto.

Kjerkoli smo bili, vsepovsod smo srečali skupine slovenskih dijakov, ki so potovali pod vodstvom profesorjev, članov PZ po Jugoslaviji.

Dnevi so bliskovito minevali, toda z zadovoljstvom smo zaključevali delo, ker smo ogromno pridobili ob spoznavanju naših naravnih lepot in kulturnih vrednot, ki nam jih je nudil Dubrovnik. Naš delovni načrt smo tudi v veliki meri izpolnili, dodali smo svojemu repertoarju lepo število pesmi, da bomo lahko zapeli v Ljubljani z novim programom.

22. julija smo se poslavljali od južnega sonca in se po raznih poteh vračali v Slovenijo. Skupina, ki je potovala preko Bosne, si je pod vodstvom predsednika Združenja učiteljev Bosne in Hercegovine tov. Janjiča Branka ogledala Sarajevo. Vso pot od morja do doma pa je glasno govorila o kulturnem in gospodarskem dvigu socialistične Jugoslavije.

Pevske vaje UPZ v različnih krajih sicer pomenijo precejšnjo finančno obremenitev za zbor in člane, vendar je bilo doslej delo zmeraj uspešno, ogromen prispevek pa daje tudi članom pri spoznavanju ožje in širše domovine.

V. M.

Letošnji program založbe „Mladinska knjiga“

Založba »Mladinska knjiga« bo izdala v letošnjem šolskem letu naslednja dela:

LISTI: Ciciban: letos bo izhajal v še enkrat večjem obsegu in bo stala posamezna številka 20. dinarjev.

Pionir: cena posamezni številki je 15 dinarjev.

Pionirski list: posamezna številka stane 5 dinarjev.

KNJIŽNICE: Čebelica: 8 slikanic za najmlajše po 50 dinarjev (Lonček, kuhaj, Moj dežnik je moj balon, Mali eskimo, Povodni mož, Bevk: Povestica o izgubljenem dečku, Vesela partizanska pripovedka, V. Karadžič: Laž ima kratke noge, Grimm: Sneguljčica).

Sinji galeb: 8 knjižic po 90 dinarjev (T. Seliškar: Posadka brez ladje I. in II. del, E. Kästner: Pikica in Tonček, J. Verne: 20.000 milj pod morjem I. in II. del, E. Bassa: Skletavčeva enajstorica, I. Cankar: Črtice, H. Haggard: Salamonovi rudniki).

Zlata ptica: 4 knjige najlepših pravljic stanejo 1200 dinarjev (Zlata puščica (madžarske pravljice), Afriške pravljice, Koroške narodne pripovedke, Hauffove pravljice).

Potopisi: 4 knjige stanejo 1200 dinarjev (B. Škerl: Neznana Amerika, T. Henry: Beli Kontinent, M. Herzog: Anapurna, K. Kunin: Vasco da Gama).

Iz življenja živali: 4 knjige stanejo 1200 dinarjev (B. Škerl: Nevšečno sorodstvo, A. Polenec: Nastanek in razvoj življenja, M. Zei: Morski svet, J. Matjašič: Iz življenja najmanjših).

Izven knjižnih zbirk izide še okoli 30 knjig, med njimi: F. Milčinski: Ptički brez gnezda, F. S. Finžgar: Pod svobodnim soncem, Zimermann: Baron Münchausen, Kipling: Pogumni kapitan, M. Kranjc: Rad sem jih imel (druga knjiga) itd.

Založba »MLADINSKA KNJIGA, Ljubljana, Tomšičeva ulica 2.

Namestitve, premestitve in upokojitve

3. SEZNAM

Učitelji:

Ahačič Ludvik iz Sentjanža-Krmelja v okr. Novo mesto;
Ahačič Valentina iz Sentjanža-Krmelja v okr. Novo mesto;
Avsec Terezija iz Gore v Bosljivo Loko;
Bačnik Ana iz Crneče vasi v Krmelj;
Baškovič-Skoberne Vida z n. g. v Kostanjevici na Krki v Celje;
Biziij Marija od Sv. Antona v Brežice;
Bizjak Valerija iz Postojne v Jelšane;
Blažič Ernest z n. g. v Vidmu ob Sčavnici na n. g. v Gor. Radgono;
Borko Franc z vaj. šole v Radgoni na niž. gimn. v Vidmu ob Sčavnici;
Božič Ana z n. g. v Leskovcu pri Krškem na os. šolo v Senovem;
Božič Miroslav z n. g. v Leskovcu pri Krškem na n. g. v Senovem;
Brajovič-Stres Rozalija iz dij. doma v Kobaridu na n. g. v Kobaridu;
Brecelj Milka iz Vipave v okr. Koper;
Colarič-Ivanc Terezija iz Studenca nad Sevnico v Boštanj o. S.;
Čampa Frančiška iz Preloke v Petrovo vas;
Črtalič Mira iz Podbočja na Rako;
Curin Nada iz Leskovca pri Krškem v Cerklje ob Krki;
Daris-Polez Alberta iz Grgarja v Koper;
Dernač Miroslav z n. g. v Dobovi na n. g. v Senovem;
Dolanc Jožefa iz Globokega k Sv. Primožu in postavljena za šol. upravitelja;
Domanko Saša iz Nove Gorice, upokojen 1. 9. 1955;
Drčar Marijan iz Senovega na Bučko za šol. uprav.;
Drčar Mihaela iz Senovega na Bučko;
Drobnič Magda iz Radovljice v Lesce;
Erbežnik Franja iz Cerkelj ob Krki v Globoko;
Fabjan-Stegne Katarina iz Črmošnjic v Dobliče;
Filej Erika, hon. postavitev v Zabukovje;
Frajman Marta iz Brestanice v Leskovec pri Krškem;
Furman-Markič Milena z o. š. Ledinek v okr. Celje;
Gabrijel Jože iz Bučke k Sv. Primožu;
Glažar-Peternel Tončka iz Trnja v Pivko;
Godec Jožefa iz Kostanjevice na Krki v Crnečo vas;
Golob Ludvik iz Dobrepolja v Kočevje na os. šolo;
Guna Vincenc iz Ponikev v Stalcerje;
Hafner Marinka iz Cerkelj o. š. na niž. gimn. v Sevnici;
Hauptman Angela v Žitečki vasi je upokojena;
Holc-Rojnik Pavla v Kostanju — podala odpoved, razrešena 31. 8. 1955;
Ivanc Doroteja, honor. na n. g. v Sodražici, podala odpoved z 31 8 1955;
Jalovec Milena post. za šol. upr. na Kalu;
Jankovič Olga iz Gaberja v Cerklje ob Krki;
Jazbec Emilija iz Bučke v Cerklje ob Krki;
Jazbinšek Marija iz Bizeljskega na n. g. v Krškem;
Jovanovič Silvana, namestitev na os. š. v Postojni;
Karažinec Pavla premeščena iz Šmarjete ob Pesnici v okraj Slovenj Gradec;
Kern Marija iz Vel. Podloga v okr. Kranj;
Knafelc-Šandor Ljudmila iz os. š. na Kapeli v vzgajališče v Verženju;
Knavs-Kocjan Rozalija iz Novega kota v Kočevje na os. š.;
Kofjač Agata z n. g. v Apačah na n. g. v Radgoni;
Kofjač Alojzij z n. g. v Apačah na n. g. v Radgoni;
Kopčavar Albin iz Boh. Srednje vasi v okr. Ljublj. ok.;
Kopčavar Marija iz Boh. Srednje vasi v okr. Ljublj. ok.;
Kosmač Rozalija namestitev na osn. š. v Dovjem;
Kramarič Nada premestitev z o. š. v Gornji Radgoni k Nar. odb. sreza Kruševac;
Kranjc Kristina iz Podsrede na gimn. v Brežice;
Kranjc Ljudmila iz Cerknice v Stari trg;
Krevl Milena iz Kompol na os. š. Trbovlje-Vode;
Kreže Mira od Ožbalta na Dravi v Trbovlje;
Krivec Jože od Miklavža pri Ormožu v okr. Celje;
Krivograd Jožefa iz Raven na Koroškem — upok. 1. 8. 1955;
Kulovec Franc z n. gimn. v Svečini v okr. Celje;
Kulovec Iva z n. g. v Svečini v okr. Celje;
Kušar Frančiška iz Senovega k Sv. Antonu;
Limpl Milislava, hon. na n. g. v Radljah, na prošnjo razrešena;
Lumbar Ivana iz Tribuč v Staro lipo;
Majdič Vera postavljena za šol. uprav. na Telčah;
Marc Marija na 8-letni š. v Cerkljah ob Krki, upok. 31. 8 1955;
Marinček Janez, nač SPK — OLO Radovljica na osn. š. v Radovljici;
Miharčič Karolina iz Postojne v Harije;
Miličkovič - Šumak Slavica iz Ivanjkovcev k narodn. odboru gradske občine Čakovec LRH.
Minatti Bojan, hon. na prošnjo razrešen na n. g. v Pivki;
Novak Dragica iz dij. doma v Ljutomeru na osn. š. v Cezanjevce;
Oblak Rozalija iz Križ v okraj Kranj;
Ogrin Marija iz Velike Doline na Kal n. Šentjanžem;
Papež Nada v Stalcarjih razrešena upravit. poslov 1. 9. 1955;
Papotnik Marija iz Leskovca pri Ptuju v okr. Slov. Gradec;
Pečar Vera v Kranjski gori — upokojena;
Pečnik Milena iz Podsrede v okr. Celje;
Perdan Ana iz Bosljive loke v Dolenjo vas;
Petan Ljudmila iz Sromelj v Globoko;
Pikelj Ana nameščena na os. š. v Radovljici;
Podbregar Danica iz Mlinšč poslana na študij na VGŠ v Goblje;
Podlogar Nikolaja z osn. š. Ponikve na n. g. v Dobrepolje;
Pogelšek-Žižmond Lilijana iz Vidma pri Ptuju v Veliko Nedeljo;
Potočnik Magdalena iz Dragatuša na os. š. v Črnomlju;
Slomšek Josip z n. gim. v Gornji Radgoni na n. g. v Apačah;
Slomšek Zdenka z n. gim. v Gornji Radgoni na n. g. v Apačah;
Sluga-Komljanec Marinka iz Šentjanža na Bučko;
Smrekar Lidija, abs. VGŠ iz Gor. Kanomlje na n. g. v Cerknem;
Stajnko Alfonz iz Cezanjevcev na n g. v Račah;
Stupar Frančiška iz Vidma za upravnico otroš. vrtcev v Videm-Krško;
Suša Bojana iz Cerkelj ob Krki na n. g. v Krškem;
Suša Ivan iz Cerkelj ob Krki na os. š. v Brestanici;
Šašek Slavko od SPK-OLO Gorica v Ljubljano;
Štih Irma, abs. VGŠ v okr. Gorico;
Štukelj Danica iz Žilj v Metliko;
Sturm Vera, abs. VGŠ iz o. š. Ponikve za upravnika dij. doma gimn. v Kobaridu;
Škuta Dragutin iz dij. doma v Ribnici v Ljubljano;
Tavčar Marija z n. g. v Sežani na n. g. v Hrpeljah;
Tomšič Marija iz Sevnice ob Savi v Krmelj in postav. za šol. upr.;
Tomšič Mihael iz Sevnice ob Savi v Krmelj;
Tratnjek Julijana z os. š. v Runeču na osn. š. v Verženju;
Turšič Franc iz Pivke v Trnje;
Turšič Marija iz Hajdine pri Ptuju v Maribor;
Vehovar Marija iz Koprivnice v Ljubljano;
Verboten Mira, namestitev v Čatežu ob Savi;
Verk Milica s Ptujske gore v Gruškovje;
Verk Radovan s Ptujske gore v Gruškovje;
Vižintin Marija iz Velikega Trna k Sv. Antonu;
Volf Marija iz Radogne v Stogovce;
Volk Ivanka iz Vasi Fare v Kočevje na os. šolo;
Zemljak-Cefarin in Ernesta s Studenca nad Sevnico v Leskovec pri Krškem;
Zobec Marta iz Metlike v Videm-Krško;
Zupanc Vida s Studenca nad Sevnico v okr. Kranj;
Zupančič Franja z n. g. v Limbušu v okr. Ljubljano;
Žitnik Danijela iz Lesc v Begunje.

Predmetni učitelji:

Batič Velimir z n. g. v Krškem na n. g. v Leskovcu pri Krškem za ravnatelja;
Belčič Franc z n. g. v Sevnici ob Savi v Ljubljano;
Curin Vlado, hon., z n. g. v Dobovi na 8 let. š. v Cerklje ob Krki;
Farazin Lovro z n. g. v Ljutomeru na n. g. v Gor. Radgoni;
Gaspari Terezija na n. g. v Radovljici — upokojena 31. 8. 1955;
Herakovič Zora na n. g. v Metliki po prošnji razrešena;
Lampret Božena iz Vzgoj. zavoda v Kamni gorici v okr. Kranj;
Pavlovič-Bolhar Justina z gimn. v Šabcu v Domžale na n. g.;
Jerovšek Janez, namestitev na gimn. na Jesenicah;
Lenassi Janez na g. v Radovljici po prošnji razrešen;
Martinčič-Mandelj Ariadna z glas. šole na Viču v okr. Kranj;
Messner Janko, hon. na gimn. v Ravnah na Kor. po prošnji razrešen;
Pogorelec Breda z gimn. v Brežicah na Univerzo v Ljubljani;
Sovre-Mikuž Nadja namestitev na gimn. v Novi Gorici;
Suštaršič Laura z n. g. v Sevnici ob Savi na gimn v Postojni;
Velikonja-Theuerschuh Breda, h. na g. v Črnomlju po prošnji razrešena;
Zabrič-Vreča Zeljka z gimn. v Črnomlju v okr. Ljubljano;
Zupančič Vera z gimn. v Kočevju na gimn. v Brežice.

Strokovni učitelji:

Henigman Kristina z o. š. v Črnomlju v okr. Ljubljana;
Jalen Ivan iz Radovljice v Poljče na kmet. gospodar. šolo;
Kompare Janez z n. g. v Sežani na n. g. v Hrpeljah;
Prus Anton hon nameščen na glasbeno šolo v Hrastniku;
Tanc-Tomec Frančiška z n. g. v Vidmu na n. g. v Apačah;
Tome Anka z gimn. v Črnomlju za osn. šole Semič-Strekljevec in Gaber.